

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	484
Land:	Somalia
Kilde:	UN Security Council
Titel:	Report of the Secretary-General on Somalia
Udgivet:	12. maj 2015
Optaget på baggrundsmaterialet:	13. august 2015

2015-04-29

Säkerhetssituationen i södra och centrala Somalia

Version 1.0

Mogadishu, alldeles i närheten av flygplatsen, oktober 2014
Foto: Johanna Strömberg

Innehåll

1.	English summary.....	5
1.1.	Main actors and territorial control.....	5
1.2.	The security situation	6
1.2.1.	Lifos analysis	7
1.3.	Al Shabaab	8
1.4.	Civilians.....	8
1.5.	Travelling by road	9
2.	Inledning	10
2.1.	Bakgrund	10
2.2.	Avgränsning	10
3.	Säkerhetssituationen.....	11
3.1.	Konfliktens huvudsakliga parter	11
3.2.	Kontroll över territorium	12
3.2.1.	Lifos analys	12
3.3.	Säkerhetssituationen generellt	13
3.3.1.	Lifos analys	15
3.4.	Mogadishu	16
3.5.	Södra delen av Mudug och Galguduud	18
3.6.	Hiraan	19
3.7.	Shabelle Dhexe (Mellersta Shabelle)	20
3.8.	Shabelle Hoose (Nedre Shabelle).....	21
3.9.	Bay.....	22
3.10.	Bakool.....	25
3.11.	Gedo.....	26
3.12.	Juba Dhexe (Mellersta Juba).....	26
3.13.	Juba Hoose (Nedre Juba)	27
4.	Al Shabaab	28
4.1.	Medlemmar	29
4.2.	Ledning.....	30
4.3.	Strategi.....	31
4.3.1.	Lifos analys	32
4.4.	Utbildning.....	32
4.4.1.	Lifos analys	33
4.5.	Brott mot mänskliga rättigheter.....	33
4.5.1.	Lifos analys	34
4.6.	Tvångsäktenskap	35
4.1.	Lifos analys	35
4.2.	Avhoppare	35
4.2.1.	Lifos analys	37
5.	Konfliktens inverkan på civila	37
5.1.	Grupper som är särskilt utsatta för våld	38
5.1.1.	Utsatta mot bakgrund av samhällets struktur	38
5.1.2.	Utsatta av Al Shabaab eller andra politiska motståndare	38
5.1.3.	Teförsäljerskor	39
5.1.4.	Internflyktingar	39
5.2.	Lifos analys	40

6.	Rekrytering.....	41
6.1.	SNAF och klanmiliser	41
6.2.	Al Shabaab	42
6.3.	Lifos analys	43
7.	Situationen för personer som återvänder.....	44
7.1.	Lifos analys	46
8.	Resa på landsväg.....	46
8.1.	Transportsätt och vägspärrar	46
8.2.	Lifos analys	49
	Källförteckning	50
	Förkortningar	55
	Bilaga 1 – Karta	56

Om rapporten

Denna rapport är skriven i enlighet med EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation (2008). Den är sammanställd utifrån noggrant utvalda och allmänt tillgängliga informationskällor. Alla använda källor refereras.

Informationen har noggrant granskats, utvärderats och bearbetats under en begränsad tid. Sammanställningen gör inte anspråk på att vara uttömmande och bör inte tillmätas exklusivt bevisvärde i samband med avgörandet av ett enskilt ärende.

Om en specifik händelse, person eller organisation inte nämns i rapporten innebär inte detta att händelsen inte har ägt rum, eller att personen eller organisationen inte existerar. Informationen i rapporten återspeglar inte nödvändigtvis Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och det finns ingen avsikt att genom rapporten göra politiska ställningstaganden.

1. English summary

Lifos has during 22nd to 30th of October 2014 carried out a Fact Finding Mission (FFM) to Nairobi in Kenya and to Baidoa and Mogadishu in Somalia with the aim to update and deepen our knowledge about the situation in South / Central Somalia. Unless otherwise stated, the report compiles the information given in these interviews concerning the security situation. Analysis made by Lifos is clearly stated in the text.

The delegation performed 29 interviews with staff at NGO's, UN organizations, Elders, drivers, representatives of authorities in Somalia, military security experts as well as staff at embassies in Nairobi. In selecting interviewees we have aimed at getting as many different aspects as possible.

Due to the security situation in Somalia the delegation did not have the opportunity to go to other parts of South / Central Somalia than Mogadishu and Baidoa. The situation still prevents international organizations from working in some areas and organizations on site in these areas lack international staff. The sources the delegation interviewed in Nairobi have close contact with Somalia, mainly through colleagues on site and to some extent through own shorter visits. In some cases the interviews in Nairobi was held with staff who normally have their offices in Somalia. It is in this context important to note that the delegation in these interviews did not receive first-hand information.

The sources Lifos interviewed during the FFM had very limited knowledge about the situation in the areas still controlled by Al Shabaab and the little they did know was in many cases second-hand or even third-hand knowledge. Therefore, the information in this report regarding the Al Shabaab controlled areas is to some extent uncertain.

1.1. Main actors and territorial control

The weak Mogadishu-based, and by the international community and the African Union Mission in Somalia (AMISOM) supported, Somali Federal Government (SFG) and the Islamist armed group Al Shabaab are the main actors. SFG aims to create a federal state, while Al Shabaab aims to establish an Islamic Caliphate.

Al Shabaab has lost control of most of the cities, but still controls most of the rural areas as well as the whole region of Juba Dhexe. The administrations they had in the cities previously, are brought out to the rural areas. The areas from which they have been driven away have much less clarity regarding who is in control. While the SFG, with support of AMISOM, can hold the cities in the sense that Al Shabaab cannot come back, Al Shabaab can still infiltrate the cities, primarily at night. The administrations in these cities are not working and there is to varying degree competing interests of power. Lifos assesses that it is more correct to say that SFG has influence in the cities Al Shabaab is driven out from, than to

say that they have control. When it comes to the administrations in Central Somalia, i.e. Galmudug, Himan and Heeb and Ahlu Sunna Waljamaa (ASWJ), it is unclear to Lifos to which extent these administrations de facto control the territory or if they rather can be seen to have influence. Lately, interim states have been established, such as Juba Interim Administration (JIA) and Interim South West Administration (ISWA), which officially are parts of the federal state of Somalia and therefore part of the territory that SFG claims. The situation described regarding SFG is more or less the same for these local SFG-attached administrations. There are competing interests for power within them as well as between them and SFG in Mogadishu.

1.2. The security situation

During 2014, Somali National Armed Forces (SNAF) and AMISOM have performed two military offensives. Operation Eagle went on between the 3rd and 30th of March and Operation Indian Ocean between the 25th August and 31st of October. The conflict was most intense during these offensives and in several areas which are not controlled by Al Shabaab. When AMISOM and SNAF reached a city controlled by Al Shabaab, Al Shabaab made a tactical retreat. They have remained outside the cities from where they infiltrate the cities, primarily at nights, and launch the attacks. They still have a strong presence in some parts of many cities.

In the cities from where Al Shabaab has been driven away, law and order has decreased. The police associated with SFG or their allies, lack the capacity and the integrity needed to be able to function. An UN official stated that the security situation for Somalis is the best since the civil war, since it is less fighting now. However, ordinary people suffer of criminal acts, e.g. by armed men who want money. Some militias who claim to belong to SNAF have some pressure to behave, which has helped the situation, and some armed people will now contribute to security. Worrying trends are attacks by Al Shabaab that target specific groups, and retaliation between clans.

The targets for Al Shabaab's attacks are those they consider their enemy. Even though civilians are not targets, Al Shabaab will not spare civilians. The attacks vary in size between larger coordinated attacks with suicide bombers and firing to assassinations of individuals. The frequency varies with time and space. In Mogadishu there are larger or smaller attacks every week. In other parts the pattern is similar but the attacks occur less frequent. In the areas which Al Shabaab no longer control, there are shootouts between other actors. It can be clashes between local militias, often associated with clan. There are also clashes between groups within SNAF/AMISOM.

Areas controlled by Al Shabaab generally see less of armed clashes. The conflict in these areas primarily evinces in human rights violations, like forced recruitments, forced marriages to Al Shabaab members and the risk to be accused of espionage. Al Shabaab's leader Ahmed Godane was killed

on the 1st September 2014 and other leaders have been killed, while others have left. There is information that this has led to infighting and suspicion within the group, and that Al Shabaab's pressure on the population, in order to prevent them from cooperating with the SFG, has increased. Those accused to be spying for SFG will be executed, and even Al Shabaab members have been executed on those grounds.

1.2.1. Lifos analysis

Al Shabaab has left many cities, including ports important for the economy. The death of Abdi Godane as well as the deaths and defections to SFG of other senior leaders, have led to infighting within Al Shabaab. They are under both external and internal pressure. However, they still control most of the territory in S/C Somalia, even though mostly in rural areas. It is known that Al Shabaab commit crimes against human rights, e.g. freedom of expression and freedom of religion, and by using corporal punishment. Recently, Al Shabaab's suspicion towards people who can be perceived as spies has increased. The fact that Al Shabaab members as well as ordinary people are accused of spying and are executed on those grounds, can be interpreted that they are more sensitive to, and focused on, suspected espionage now, than previously. It could also be that more people in these areas cooperate with the SFG. Lifos notes that the reason is not known, but Al Shabaab has intensified the work with identifying spies, and that the consequence for someone being suspected of being a spy could be death.

Al Shabaab is just outside the cities they have been driven out from and are able to infiltrate the cities, primarily at night, but also perform attacks in the cities. Even though Al Shabaab has had military setbacks, their presence in cities is still considerable for many people. It is difficult for the citizens to know who is a member of Al Shabaab and who is not, which makes it difficult for the locals to relate to Al Shabaab's covert presence.

SFG has influence in the areas Al Shabaab no longer control. However, the influence is quite frail and the cities are characterized by rivalry among different groups on site. At times, this has in some places led to heavy fighting, e.g. fighting between clan militias around Marka. The fact that Al Shabaab is driven out of a city does not mean that long-standing conflicts between local groups or in relation to SFG in Mogadishu are solved. There are many layers of the conflict, which might appear on clan level or between other groupings such as businessmen. There is reason to believe that even if attempts are made from SFG, with support from the international community, it is a very slow process before SFG in fact has established administrations and can exercise effective control over the territory in S/C Somalia.

It is worth noting that SFG and SNAF need the support from AMISOM to be able to militarily hold the cities. As Al Shabaab still control the rural areas around the cities, some cities become isolated in the sense that it is not possible for SFG or representatives from the international community to get there by road. Some of these cities lack an airstrip.

1.3. Al Shabaab

The support for Al Shabaab among the population has decreased. In the areas they control, there is infighting and there are arbitrary arrests, abductions, forced recruitment of children, forced marriages to Al Shabaab members, sexual violence and accusations of espionage leading to severe punishment. The suspicion against American NGOs and the UN is great, but there is suspicion against other NGOs as well.

The motive to join Al Shabaab varies broadly. It could e.g. be the salary or ideological conviction. Anyone can be a member and still live an ordinary life in the village. They do not trust each other within Al Shabaab, and not others either. In small rural villages people know who has joined Al Shabaab, but you do not talk about it. In the cities it is more difficult and generally people do not know. The fighters are now mixed in with the population. There are still Al Shabaab commanders in the areas Al Shabaab no longer control, but they hide among the civilians.

Women who have joined Al Shabaab cook and clean. They listen and gather information. Ideologically convinced women are used in recruitment efforts.

Al Shabaab has lost most cities in S/C Somalia and is weakened. However, they still control most of the rural areas and they still have a functioning organization. In areas they control, they have an administration and they impose taxes on the population, in a rather harsh way.

1.4. Civilians

There is a lack of reliable statistics on casualties, making it difficult to be certain about the situation for civilians. It should be noted that the improvement of the security situation is modest, from a level of great unrest. The security situation can also vary with local circumstances.

Even though the general security situation for ordinary people has improved slightly, the situation for groups at risk from Al Shabaab has deteriorated somewhat. Groups concerned are those connected to the SFG, the Parliament, SNAF, the police, NGOs and the UN as well as people who express an opposing opinion to Al Shabaab, such as journalists, politicians, teachers, religious and local leaders, and businessmen.

Boys and younger men risks forced recruitment which can be done through by violence, but more often by false premises of education or persuasion. Girls living in Al Shabaab controlled areas risk forced marriages to an Al Shabaab member.

Previously, women selling tea to SFG police officers by the roadside risked being attacked by Al Shabaab. This seems to have decreased considerably,

although incidents are still occurring against people doing business, on a level higher than the roadsides sales, with SFG or AMISOM.

Increasing crime put vulnerable groups such as women, children, persons belonging to minority groups and internally displaced persons at more risk, due to their weak position in the Somali society. These groups are those who have most difficulties to redress if abused.

1.5. Travelling by road

To travel by road outside the cities is risky. AMISOM and SNAF cannot secure large distances between cities, but can on some roads go by convoy. The travel risk increases for those who do not have access to such a convoy. When passing a checkpoint there is risk of being abused by those running the checkpoint, regardless if they are Al Shabaab or a SFG-friendly militia or criminal gangs. The risk of being kidnapped, robbed, killed or sexually abused is greatest at the checkpoints manned by militias or criminal gangs. At Al Shabaab's checkpoints the focus is on taxation and security checks of individuals. It is not allowed to bring anti- Islamic items, and women have to have a male-chaperon, abide to rules concerning clothing and where to be seated on the bus. The punishment for those accused of being spies or not abiding to Islamic rules can be harsh.

Somalis do travel by road, but it is worth mentioning that there are no pleasure trips. Before going, the risks are thoroughly balanced against the necessity of the trip.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Lifos har under perioden 22-30 oktober 2014 genomfört en utredningsresa till Nairobi i Kenya samt till Baidoa och Mogadishu i Somalia i syfte att inhämta uppdaterad och fördjupad information om situationen i södra och centrala Somalia. I förevarande rapport redovisas insamlad information främst rörande säkerhetssituationen.

2.2. Avgränsning

Lifos genomförde under utredningsresan 29 intervjuer och har samtalat med medarbetare vid NGO:er, FN-organisationer, klanäldste, chaufförer i Somalia, företrädare för myndigheter i Somalia samt medarbetare vid ambassader och militära säkerhetsexperter. Vid urvalet av samtalspartner har Lifos strävat efter att få en så mångfacetterad bild av situationen som möjligt.

Rapporten redovisar om inte annat anges den information som samlats in under utredningsresan. Källan anges i fotnoter och det faktum att endast en källa redovisats betyder inte nödvändigtvis att inte flera källor uppgett samma information. De flesta källorna är på egen begäran anonymiserade för att inte riskera att pekats ut. De anonyma källorna har getts en egen anonym identitet (t.ex. internationell organisation A). I de delar rapporten redovisar Lifos analys av den inhämtade informationen framgår det i texten.

Mot bakgrund av bland annat säkerhetssituationen i Somalia har delegationen inte kunnat resa till andra delar i södra och centrala Somalia än Mogadishu och Baidoa för att på plats studera situationen. Situationen i nämnda områden förhindrar fortfarande internationella organisationer att verka i vissa områden och i de fall organisationer är på plats så saknas internationell personal. De källor som Lifos talat med i Nairobi har tät kontakt med kollegor på plats i Somalia, eller gör egna kortare besök i området. I något fall hölls samtalen i Nairobi med personal som normalt var stationerad i Mogadishu. Det är mot den bakgrunden viktigt att beakta att den information som Lifos fick under samtalen i Nairobi med få undantag inte är förstahandsinformation. Samtalen som genomfördes i Somalia var med samtalspartner som antingen hade sitt ursprung och levde där eller med personer som genom sitt arbete vistades där under längre tid.

De samtalspartner som Lifos träffade under utredningsresan hade begränsad information om situationen i de områden i södra och centrala Somalia som fortsatt kontrolleras av Al Shabaab och informationen var i många fall andrahands- och ibland tredjehandsinformation. Informationen om Al Shabaab-kontrollerade områden rymmer därmed viss osäkerhet.

3. Säkerhetssituationen

3.1. Konfliktens huvudsakliga parter

De två huvudsakliga parterna i konflikten i södra och centrala Somalia är den svaga men av såväl Afrikanska Unionen (AU) och av internationella samfundet stödda i Mogadishu baserade regeringen Somali Federal Government (SFG) samt den islamistiska väpnade gruppen Al Shabaab. Al Shabaabs mål är att instifta ett globalt islamistiskt kalifat. SFG strävar efter att upprätta en federal stat. I södra Somalia har Juba Interim Administration (JIA) med Kismaayo som huvudort och Ahmed Madobe som president erkänts som delstat av SFG. Därutöver har Interim South-west Administration (SW3, men även SWI), med Baidoa som huvudort och Sharif Hassan Sheikh Aden som president, bildats och erkänts av SFG. Det finns dock konkurrerande tankar bland de till SFG vänligt sinnade om hur delstaterna ska se ut vilket skapar spänningar inte bara i den här delen av södra och centrala Somalia utan också i andra delar samt i södra delen av Puntland.¹ Den 8 april 2015 förklarade president Hassan Sheikh Mohamud Dhusamarreeb till huvudstad i Central State² som omfattar södra delen av regionen Mudug samt regionen Galguduud.³ Konferensen som ska formera den interimistiska administrationen öppnades i Cadaado den 16 april 2015.⁴

Utöver detta finns i centrala Somalia klanadministrationerna Galmudug, Himan och Heeb samt ett område som administreras av Ahlu Sunna Waljamaa (ASWJ). Dessa administrationer är vänligt sinnade till SFG.⁵ Geografiskt överlappar dessa administrationer, i vart fall delvis, det geografiska område som är tänkt att formera Central State.

I Somalia finns ett oräkneligt antal klanmiliser som kan vara lojala med lokala SFG-vänliga administrationer, med Al Shabaab eller driva egna

¹ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014; Sabahi, *Somali elders defy al-Shabaab order to stay away from Central State conference*, 2015-01-22, http://sabahionline.com/en_GB/articles/hoa/articles/features/2015/01/22/feature-01 (hämtad 2015-01-27)

² Garowe online, *Somalia: President Hassan declares Dhusamareb Central State capital*, 2015-04-08, <http://www.garoweonline.com/page/show/post/2249/somalia-president-declares-dhusomareb-as-central-regions-capital> (hämtad 2015-04-09)

³ Garowe online, *Division surrounds Somalia President's visit to Dhusamareb [Report]*, 2015-04-08, <http://www.garoweonline.com/page/show/post/2245/controversy-surrounds-somalia-presidents-visit-to-dhusamareb-report> (hämtad 2015-04-09)

⁴ Garowe online, *Somalia: President Hassan declares Dhusamareb Central State capital*, 2015-04-08, <http://www.garoweonline.com/page/show/post/2249/somalia-president-declares-dhusomareb-as-central-regions-capital> (hämtad 2015-04-09); Garowe online, *Somalia: Central State formation convention postponed to Monday*, 2015-04-11, <http://www.garoweonline.com/page/show/post/2278/somalia-central-state-formation-convention-postponed-to-monday> (hämtad 2015-04-13); Internationell organization baserad i Nairobi, e-post 2015-04-20

⁵ Internationell organisation (J), samtal i Mogadishu oktober 2014

intressen. Ett kännetecken för Somalia är att de politiska och militära lojaliteterna skiftar frekvent.⁶

3.2. Kontroll över territorium

Södra och centrala Somalia kan i huvudsak delas in i områden som kontrolleras av Al Shabaab samt i områden som de inte kontrollerar. Al Shabaab kontrollerar merparten av territoriet.⁷ De har drivits bort från de flesta större städerna, men kontrollerar fortsatt landsbygden samt regionen Juba Dhexe.⁸ I områden de kontrollerar finns någon form av kontroll och reglering.⁹ Det finns en civil administration, som när de drivs ut från städerna flyttar med ut på landsbygden¹⁰, samt militära befälhavare som har kontroll över en grupp stridande. De beskattar befolkningen i de områden de kontrollerar.¹¹

I Galmudug, Himan och Heeb samt området som administreras av ASWJ har de lokala klanerna administrationer.¹²

Somali National Armed Forces (SNAF) har tillsammans med African Union Mission in Somalia (AMISOM) drivit bort Al Shabaab från flertalet större städer i södra och centrala Somalia. SNAF och AMISOM har inte möjlighet att vara överallt, vilket innebär att många områden lämnas obevakade. Om AMISOM lämnar ett område kommer Al Shabaab tillbaka in i och kontrollerar staden, vilket i mars 2013 har skett i exempelvis staden Xuddur i regionen Bakool.¹³ I städer som Al Shabaab drivits bort från saknar SFG styrkan att snabbt upprätta en administration. Lokala motsättningar mellan exempelvis klaner kommer i dagen när Al Shabaab lämnat staden. Dessa motsättningar kan på sina håll också leda till strider mellan klaner eller grupper. SFG involveras i motsättningarna vilket leder till att stadens problem återspeglas i regeringens arbete.¹⁴

3.2.1. Lifos analys

Al Shabaab har förlorat de flesta städer som de tidigare kontrollerat men kontrollerar fortsatt större delen av landsbygden i södra och centrala Somalia. Den administration som tidigare var i städerna tar de med sig ut på landsbygden utanför städerna. De områden som de drivits bort från har en betydligt mindre tydlighet i vem som kontrollerar dem. Då SFG, med stöd av AMISOM, kan hålla städerna i så måtto att Al Shabaab inte kan komma tillbaka så har Al Shabaab fortsatt möjlighet att infiltrera städerna, främst nattetid. SFG saknar också en fungerande administration i städerna och det finns i olika grad konkurrerande intressen om maktinnehavet på orterna.

⁶ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

⁷ Internationell organisation (D), samtal i Nairobi oktober 2014

⁸ Kellet, Paul, e-post 2014-12-03

⁹ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁰ Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

¹¹ Internationell organisation (M), Internationell organization (Q)

¹² Internationell organisation (J), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹³ Ibid.

¹⁴ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

Lifos bedömer det därför vara mer korrekt att tala om att SFG har inflytande i de städer som Al Shabaab drivits bort från, än att de har kontroll. Vad gäller administrationerna i centrala Somalia, Galmudug, Himan och Heeb och ASWJ, är det för Lifos oklart i vilken mån de de facto kontrollerar territoriet eller snarare kan anses ha inflytande i det.

De båda relativt nyligen bildade interimistiska delstaterna JIA och SW3 är officiellt en del av den federala staten Somalia och på så vis en del av det territorium SFG gör anspråk på. Bilden ovan som beskrivits gällande SFG stämmer i stort in även på dessa lokala SFG-anknutna administrationer. Konkurrerande intressen finns såväl inom dem som mellan dem och SFG i Mogadishu.

3.3. Säkerhetssituationen generellt

SNAF och AMISOM har under 2014 genomfört två militära offensiver. Operation Eagle som pågick 3–30 mars 2014¹⁵ och Operation Indian Ocean som påbörjades den 25 augusti 2014¹⁶ och avslutades den 31 oktober 2014.¹⁷ Konflikten är som mest intensiv i samband med SNAF:s och AMISOM:s offensiver, samt i flera områden som Al Shabaab inte kontrollerar.¹⁸ Al Shabaab har när AMISOM och SNAF kommer fram till en stad de kontrollerar dragit sig tillbaka.¹⁹ Al Shabaab finns sedan kvar strax utanför städerna, varifrån de infiltrerar dem främst nattetid samt genomför attacker. De har i flera städer fortsatt en stark närvaro i vissa delar.²⁰ Det är inte till alla städer som Al Shabaab drivits bort från som det finns av AMISOM/SNAF säkrade vägar, vilket gör att dessa städer är som isolerade öar i Al Shabaab-kontrollerat land. Städerna blir då helt beroende av kommersiell lastbilstrafik för att få in mat vilket gjort att matpriserna fyrdubblats.²¹ I de städer som Al Shabaab drivits bort från har lag och ordning försämrats, eftersom polisen knuten till SFG och de som är allierade med dem saknar kapacitet och integritet för att kunna fungera.²² En tjänsteman inom FN uttryckte att säkerhetssituationen är bättre för somalier,

¹⁵ African Union, *Report of the Chairperson of the Commission on the Situation in Somalia on the occasion of the 462nd Meeting of the Peace and Security Council*, 2014-10-16, punkt 21, http://cpauc.au.int/en/sites/default/files/psc.462.rpt_somalia.16.10.2014.pdf (hämtad 2015-03-13)

¹⁶ African Union, *Report of the Chairperson of the Commission on the Situation in Somalia on the occasion of the 462nd Meeting of the Peace and Security Council*, 2014-10-16, Avsnitt III. "AMISOM Deployment and Activities a) Military Operations", http://cpauc.au.int/en/sites/default/files/psc.462.rpt_somalia.16.10.2014.pdf (hämtad 2016-03-16)

¹⁷ United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia January 2015*, 2015-01-23, punkt 16, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1423052016_n1501704somal.pdf (hämtad 2015-03-16)

¹⁸ Internationell organisation (A), samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁹ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014; Internationell organisation (F2), samtal i Nairobi oktober 2014

²⁰ Internationell organisation (J), samtal i Nairobi oktober 2014; Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

²¹ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

²² Internationell organisation (F2), samtal i Nairobi oktober 2014

den bästa sedan inbördeskriget. För nio år sedan dog i södra och centrala Somalia 120 personer i veckan. Den siffran är nu väldigt låg. Det beror på att det är mindre strider nu. Gemene man drabbas dock av kriminalitet, av beväpnade män som vill ha pengar. Vissa miliser som säger sig tillhöra SNAF har en press på sig att uppföra sig vilket har hjälpt till. En del personer som bär vapen kommer nu att bidra till säkerhet. I städerna påverkas dock civilas säkerhet av Al Shabaab som inte skonar civila i sina attacker. Det medför att civila råkar ut för skador från attacker som inte är riktade mot dem. En oroande trend i dessa städer är Al Shabaabs attacker som riktar in sig på specifika målgrupper samt vedergällning mellan klaner.²³

Al Shabaab genomför större attacker och mord i städer de inte längre kontrollerar. De riktar sina angrepp mot personer som de anser vara sina fiender, utan att skona civila som råkar komma i dess väg.²⁴ Al Shabaabs angrepp varierar i storlek mellan större samordnade attacker, där såväl självmordsbombare och eldstrid ingår, till mord på enskilda individer. Frekvensen av dessa attacker varierar i tid och rum. I Mogadishu förekommer flera attacker varje vecka, av större eller mindre format. I övriga delar av landet är mönstret detsamma men frekvensen lägre.²⁵

I de områden som Al Shabaab inte kontrollerar förekommer utöver attacker i olika former från Al Shabaab även strider mellan andra parter.²⁶ Det kan vara lokala miliser, ofta klananknutna, som drabbar samman.²⁷ Det förekommer också strider inom AMISOM/SNAF.²⁸

Områden som kontrolleras av Al Shabaab drabbas generellt sett inte av väpnade sammandrabbningar. Konflikten gör sig i dessa områden framförallt påmind genom konfliktrelaterade brott mot mänskliga rättigheter såsom tvångsrekryteringar samt tvångsäktenskap till medlemmar i Al Shabaab samt risken att anklagas för spioneri.²⁹ Al Shabaabs förre ledare Ahmed Abdi Godane dödades den 1 september 2014³⁰ och andra ledare inom Al Shabaabs säkerhetstjänst Amniyat har dödats senare³¹ medan

²³ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁴ Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

²⁵ Lokal NGO (G), samtal i Mogadishu oktober 2014; Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014; Tjänsteman inom FN (B), samtal i oktober 2014

²⁶ Internationell organisation (F2), samtal i Nairobi oktober 2014

²⁷ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁸ Internationell organisation (F2), samtal i Nairobi oktober 2014

²⁹ Internationell organisation (C), samtal i Mogadishu oktober 2014

³⁰ BBC News, *Ahmed Abdi Godane: Somalia's killed al-Shabab leader*, 2014-09-09, <http://www.bbc.com/news/world-africa-29034409> (hämtad 2015-01-20)

³¹ Reuters, *U.S. confirms drone strike killed al Shabaab leader in Somalia*, 2014-12-31, <http://www.reuters.com/article/2014/12/31/us-usa-somalia-airstrike-idUSKBN0K90YA20141231> (hämtad 2015-02-05)

Deutsche Welle, *Somalia: U.S. Targets Al-Shabaab Leader in Somalia With Drone Strike*, 2015-02-04, <http://allafrica.com/stories/201502040350.html> (hämtad 2015-02-05)

ytterligare andra ledare har lämnat rörelsen³². Det finns uppgifter om att Al Shabaab i och med detta drabbats av inre oro där käbbel och misstänksamhet inom gruppen fått grogrund. Al Shabaab pressar befolkningen i de områden de kontrollerar hårdare. Det handlar om åtgärder för att förhindra folk från att samarbeta med regeringen. Den som anklagas för att spionera åt SFG avrättas och även Al Shabaab-medlemmar har avrättats mot den bakgrunden.³³

3.3.1. Lifos analys

I södra och centrala Somalia har Al Shabaab under det senaste året drivits bort från många städer, inklusive för ekonomin viktiga hamnstäder. Abdi Godanes och andra ledares död eller avhopp har bidragit till en inre splittring av Al Shabaab. Rörelsen har således mött många motgångar under senare tid, såväl från yttre press som inre splittring. Likväl kontrollerar de fortsatt den största delen av territoriet i södra och centrala Somalia, om än huvudsakligen landsbygd. Det är sedan tidigare känt att Al Shabaab begår brott mot mänskliga rättigheter, exempelvis mot yttrande- och religionsfriheten och att kroppsstraff utdelas. Under senare tid har Al Shabaabs misstänksamhet mot personer som kan uppfattas som spioner ökat. Det faktum att såväl egna medlemmar som gemene man anklagas och avrättas kan tyda på att det finns en större känslighet för och fokus från Al Shabaab på misstänkt spionage nu än tidigare. Det skulle också kunna vara flera personer i dessa områden som samarbetar med SFG. Lifos noterar att orsaken är okänd men att det kan konstateras att Al Shabaab, som även tidigare fokuserat på att identifiera möjliga spioner, synes ha intensifierat det arbetet samt att konsekvenserna för en sådan misstanke i vart fall kan vara döden.

Al Shabaab befinner sig strax utanför de städer som de drivits bort från och kan därifrån infiltrera städerna, främst nattetid, men också genomföra attacker och attentat inne i städerna. Det innebär att även om Al Shabaab har motgångar militärt, så är deras närvaro fortsatt kännbar för många människor. I städerna är det svårt att veta vem som är medlem i Al Shabaab och inte³⁴, vilket gör det svårt för lokalbefolkningen att förhålla sig till deras närvaro.

I de områden i södra och centrala Somalia som Al Shabaab inte längre kontrollerar har SFG inflytande. Inflytandet är dock tämligen svagt och orterna präglas av rivalitet från olika grupper om makt och inflytande. På sina håll har detta lett till stundtals hårda strider, som exempelvis klanstriderna runt Marka. Att Al Shabaab lämnat en stad innebär inte att de konflikter som tidigare funnits mellan olika grupper lokalt eller i förhållande till SFG i Mogadishu är lösta. Det finns många lager av konflikten, det kan

³² Al Jazeera, *Al-Shabab intelligence chief says he is quitting*, 2015-01-27, <http://www.aljazeera.com/news/2015/01/al-shabab-intelligence-chief-quitting-150127180558773.html> (hämtad 2015-02-05)

³³ Internationell organisation baserad i Nairobi, e-post 2015-02-04

³⁴ Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

vara på klannivå men också mellan andra grupperingar som exempelvis affärsmän. Det finns anledning att tro att även om försök görs från SFG, med stöd från internationella samfundet, att bygga upp en förvaltning och utöva en faktisk kontroll över territoriet i södra och centrala Somalia så är vägen mycket lång innan det kommer att vara en realitet.

Det förtjänar också att noteras att SFG och SNAF behöver AMISOM:s hjälp att militärt hålla städerna efter att Al Shabaab drivits bort. Eftersom Al Shabaab fortsatt kontrollerar landsbygden blir en del av de städer som de drivits bort från isolerade på så sätt att SFG och företrädare för det internationella samfundet inte har möjlighet att resa dit landvägen, eftersom vägarna mellan städerna är osäkra. En del av dessa städer saknar landningsbana för flygplan.

3.4. Mogadishu

Situationen i Mogadishu skiljer sig från situationen i andra städer på så sätt att arbetet med återuppbyggnaden av staden i någon mån påbörjats vad gäller exempelvis affärsverksamheter och infrastruktur.³⁵ Det innebär att staden städas upp och att regeringsbyggnader, som internflyktingar varit bosatta i under en lång tid, krävs tillbaka. Internflyktingarna hänvisas till tre olika ställen utanför Mogadishu. En internationell organisation uppgav att situationen på dessa orter är bättre än situationen i de temporära bosättningarna i regeringsbyggnaderna i Mogadishu. Markfrågan var dock inte helt löst, men marken kunde dock användas till att hysa internflyktingar.³⁶

Säkerhetssituationen är mer accentuerad i Mogadishu än i andra städer. Attackerna är mer frekventa, flera varje vecka i större eller mindre format, och det sker oftare större attacker i huvudstaden.³⁷ Det rör sig om exempelvis större självmordsattentat men också bilbomber och mord.³⁸ Under ramadan 2014 utförde Al Shabaab en rad högprofilerade attacker mot politiker, tjänstemän och SNAF:s trupper. De genomfördes genom att attackera från ett bakhåll, men också genom avrättningsliknande dödande och bombattacker.³⁹ Bland offren fanns personer från säkerhetsstyrkorna och två parlamentariker. Under ramadan avväjdes också två attacker mot Villa Somalia. Från SFG:s sida ersattes, efter försöken till attacker mot Villa Somalia, flera tjänstemän på hög nivå inom säkerhetssektorn. Efter ramadan genomfördes en rad avvärningsoperationer i Mogadishu i syfte att förbättra

³⁵ Äldste från Mogadishu (2), samtal i Mogadishu oktober 2014; Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014; Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

³⁶ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

³⁷ Äldste från Mogadishu (2), samtal i Mogadishu oktober 2014; Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014; Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

³⁸ Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014

³⁹ Internationell organisation (D), samtal i Nairobi oktober 2014

säkerhetssituationen.⁴⁰ I vissa områden har stora razzior genomförts. Av de gripna frigges 70-80 % inom 48 timmar, men väldigt lite är känt om de som är kvar. Organisationer har inte tillträde till centrala fängelset i Mogadishu eller några arrester som drivs av National Intelligence and Security Agency (NISA). De som frigges har först förhörts, men några frigges också efter att ha betalat en summa US-dollar. Razziorna innebär godtyckliga gripanden av unga män och hårda tag mot dem i syfte att skrämma motståndare.⁴¹ Efter säkerhetsoperationer och arresteringar i Wadajir minskade antalet incidenter i den delen av staden.⁴²

I några stadsdelar, såsom Dayniile, Heliwaa och Yaaqshiid, har Al Shabaab en stark närvaro.⁴³ En internationell organisation exemplifierade med en händelse i slutet av oktober 2014 när Al Shabaab i Dayniile sa till befolkningen att ljuset skulle släckas klockan sex på kvällen. SFG uppmanade då befolkningen att inte släcka ljuset och om man släckte skulle det vara ett tecken på att man var med i eller sympatiserade med Al Shabaab. Resultatet var att invånarna i Dayniile släckte ljuset klockan sex. Den internationella organisationen menar att det visar på vem som har den reella makten i området. Al Shabaab har befolkningen i sitt grepp på ett psykologiskt plan – man är rädd för Al Shabaab, rädd att bli dödad. SFG eller polisen upplevs inte kunna skydda individen. I Mogadishu har alla klaner inflytande och i Dayniile är det hawiyeklanen murosade som har en större närvaro. Murosade står Al Shabaab nära vilket gör det lättare att infiltrera eftersom klanen som sådan inte vill gå emot Al Shabaab. Det leder till att befolkningen i områden som Dayniile accepterar Al Shabaabs närvaro. Det blir svårare att komma åt Al Shabaab i ett sådant sammanhang, eftersom du inte kan ha ett helt samhälle som måltavla. Det är viktigt att notera att alla individer som tillhör klanen murosade inte är medlemmar i eller sympatiserar med Al Shabaab, utan att det är klanen som sådan som avses ovan. Det innebär dock att man inte skvallrar för polisen eller SNAF för att sätta dit Al Shabaab.⁴⁴ Situationen är liknande i Yaqshiid och Heliwaa, där Al Shabaabs närvaro är påtaglig.⁴⁵

En internationell organisation med personal på plats i Mogadishu berättade att sedan Al Shabaab dragit sig tillbaka från staden har organisationens personal utsatts för högre risk på grund av konkurrerande miliser. Det har dock skett en förbättring av situationen sedan 2012.⁴⁶ En lokal NGO berättade också att säkerhetssituationen blivit lite bättre de senaste två åren och exemplifierade med att det numera bara är bombattentat två gånger i veckan. Under samma samtal framkom att livet i Mogadishu är otäckt och

⁴⁰ UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2014-09-25, punkt 14ff, <http://www.refworld.org/docid/543662844.html> (hämtad 2015-03-03)

⁴¹ Internationell organisation (C), samtal i Mogadishu oktober 2014

⁴² Internationell organisation (D), samtal i Nairobi oktober 2014

⁴³ Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014

⁴⁴ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

⁴⁵ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014; Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014

⁴⁶ Internationell organisation (D), samtal i Nairobi oktober 2014

Lifos samtalspartner var rädd för att dö. Samtalspartnern var rädd för att dö i en explosion men också rädd för att Al Shabaab skulle rikta våld mot henne eftersom hon var aktivist i ett ämne som Al Shabaab förknippar med väst.⁴⁷

En äldste i Mogadishu berättade för Lifos att vardagslivet i Mogadishu blivit bättre. Man kan nu röra sig fritt i staden och fordon kan köra på natten. Samma äldste berättade att han inte upplevde något hot mot sig för att han stämt möte med Lifos. Han reser inte med säkerhetsvakter och har inte vakter utanför sitt hus.⁴⁸

I Mogadishu finns ett rehabiliteringscenter, Serendi Youth Rehabilitation Centre, för personer som hoppat av från Al Shabaab. Till Serendi har inte organisationer tillträdde vilket är oroande och leder till att man saknar kunskap om förhållandena.⁴⁹

Utöver konflikten mellan Al Shabaab och SFG finns det ett antal klaner i Mogadishu som har kapacitet att genomföra större attacker, och som kan genomföra hämndattacker.⁵⁰

3.5. Södra delen av Mudug och Galguduud

I södra delen av Mudug och Galguduud finns administrationerna Galguduud samt Himan och Heeb, samt ASWJ:s administration. Gaalkacyo är en stad som är delad mellan Puntland och södra och centrala Somalia. Sedan dessa administrationer skapats har antalet sammandrabbningar mellan olika politiska grupperingar minskat. Det innebär dock inte att området är helt stabilt.⁵¹ Området har ännu inte formellt bildat en delstat som godkänts i federationen Somalia.⁵²

Det förekommer då och då skärmytslingar mellan norra och södra delen av Gaalkacyo. Den största utmaningen i området är dock, liksom i andra delar av Somalia, bristen på möjligheter att förtjäna sitt uppehälle och att få utbildning. Det gör befolkningen lättillgänglig för att engagera sig i piratverksamhet och i vissa områden för att ansluta sig till Al Shabaab. Piratverksamheten har fästen i södra Gaalkacyo, i Hobyo och Eyl. Piratverksamheten är också ett säkerhetsproblem för kvinnor som blir sexuellt utnyttjade utmed kusten där piraterna verkar.⁵³ Piratverksamheten har minskat. Den innehåller mer än att ta skepp och skeppspersonal som gisslan. Det är organiserade beväpnade grupper vars liv består av mer rikedom än gemene mans. Det finns rapportering om pirater som uppträder som bråkstakar och attackerar såväl invånarna på en ort som internflyktingar fysiskt, även med sexuellt våld.⁵⁴

⁴⁷ Lokal NGO (G), samtal i Mogadishu oktober 2014

⁴⁸ Äldste från Mogadishu (2), samtal i Mogadishu oktober 2014

⁴⁹ Internationell organisation (C), samtal i Mogadishu oktober 2014

⁵⁰ Kellett, Paul, telefonsamtal 2014-11-25

⁵¹ Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014

⁵² Internationell organisation (F2), samtal i Nairobi oktober 2014

⁵³ Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014

⁵⁴ Internationell organisation (F2), samtal i Nairobi oktober 2014

I klanadministrationerna Galmudug, Himan och Heeb samt ASWJ förekommer frekventa sammandrabbningar mellan miliser som är lojala med ena eller andra sidan. Det förekommer också strider mellan klaner, främst om betesrättigheter.⁵⁵

Ökad militär press från AMISOM och SNAF på Al Shabaab i södra Somalia har lett till att en del stridande i Al Shabaab flyr norröver mot Galmudug och Puntland.⁵⁶

I sydöstra delarna av Galguduud samt den del av regionen Mudug som inte ligger i Puntland har Al Shabaab kontroll över territoriet.⁵⁷ AMISOM och SNAF har den 26 mars 2014 i militäroffensiven Operation Eagle drivit bort Al Shabaab från staden Ceel Buur.⁵⁸

Staden Dhuusamarreeb ligger i ASWJ:s administration.⁵⁹

3.6. Hiraan

Staden Beledweyne var under Al Shabaabs kontroll från slutet av 2008 till 31 december 2011, då etiopisk trupp drev bort dem från staden.⁶⁰ Under 2014 har det förekommit väpnade sammandrabbningar mellan klaner.⁶¹ Al Shabaab har en närvaro i staden och genomför attentat. I början av oktober 2014 dödades exempelvis en affärsman och andra civila har kidnappats. Al Shabaab finns kvar strax utanför staden, vilket hindrar befolkningen att röra sig in och ut. Inne i staden har Al Shabaab inte längre kontroll men förhållandena där är ännu inte så stabila att livet återgått till någon slags normalitet.⁶²

I Beledweyne finns ett rehabiliteringscenter för personer som hoppat av från Al Shabaab. Till detta center har organisationer tillträde, men centret besöks inte så ofta.⁶³

Regionen Hiraan ingår ännu inte i någon delstatsadministration. Det har förts diskussioner att Hiraan och Galguduud ska ingå i en och samma delstat, men diskussionerna har ännu inte lett till beslut.⁶⁴

⁵⁵ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

⁵⁶ Internationell organisation (F2), samtal i Nairobi oktober 2014

⁵⁷ Internationell organisation baserad i Nairobi, e-post 2015-03-03

⁵⁸ United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2014-05-12, punkt 12, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/N1432126.pdf> (hämtad 2015-03-13)

⁵⁹ Internationell organisation baserad i Nairobi, e-post 2015-03-03

⁶⁰ BBC News, *Ethiopian troops capture Beledweyne from Somalia militants*, 2011-12-31, <http://www.bbc.com/news/world-africa-16372453> (hämtad 2015-04-22)

⁶¹ Internationell organisation (F2), samtal i Nairobi oktober 2014

⁶² Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014

⁶³ Internationell organisation (C), samtal i Mogadishu oktober 2014

⁶⁴ Internationell organisation (F2), samtal i Nairobi oktober 2014

Al Shabaab har den 13 mars 2014 drivits bort från staden Buulobarde⁶⁵, men den är inte tillgänglig landvägen eftersom Al Shabaab finns i området runt omkring staden.⁶⁶ Den 25 mars 2014 drevs Al Shabaab bort från Maxas.⁶⁷ Under hösten samma år, den 3 september, drevs Al Shabaab ut från Jalalaqsi.⁶⁸

Det förekommer såväl strider mot Al Shabaab som strider mellan klaner längs floden Shabelle. Shiidle, en undergrupp inom minoritetsgruppen bantu, strider med hawiyeklanerna hawadle och galjaal. Shiidle har tidigare betraktats som fredliga men har nu beväpnat sig själva. Många inom shiidle är medlemmar i Al Shabaab. Hawadle betraktas som militärt starka. Galjaal har traditionellt hjälpt shiidle mot hawadle.⁶⁹

3.7. Shabelle Dhexe (Mellersta Shabelle)

Al Shabaab drevs bort från staden Balcad redan den 26 juni 2012⁷⁰ och från staden Jawhar den 9 december 2012⁷¹. AMISOM och SNAF drev den 16 mars 2014 bort Al Shabaab från staden Warshiiq. Två dagar senare drevs de även bort från Fidow.⁷² Den 30 september drevs Al Shabaab bort från Rage-Ceele och den 1 oktober från Cadale.⁷³ Al Shabaab finns kvar på landsbygden utanför städerna.⁷⁴

Regionen var under 2014 utsatt för översvämningar, vilket i oktober samma år var den största utmaningen för regionen. Regionen påverkades inte i någon större utsträckning av AMISOM:s och SNAF:s militäroffensiver 2014. Det är en extremt underutvecklade region.⁷⁵

⁶⁵ United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2014-05-12, punkt 11, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/N1432126.pdf> (hämtad 2015-03-13)

⁶⁶ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

⁶⁷ United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2014-05-12, punkt 12, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/N1432126.pdf> (hämtad 2015-03-13)

⁶⁸ United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia January 2015*, 2015-01-23, punkt 16, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1423052016_n1501704somal.pdf (hämtad 2015-03-16)

⁶⁹ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

⁷⁰ Somalia Newsroom, *Somali Government and AMISOM Troops Move Into Balcad in Middle Shabelle Region*, 2012-06-26, <http://somalianewsroom.com/2012/06/26/somali-government-and-amisom-troops-move-into-balcad-in-middle-shabelle-region/> (hämtad 2015-04-22)

⁷¹ AMISOM, *Somali Forces, AMISOM secure Jawhar*, 2012-12-09, <http://amisom-au.org/2012/12/somali-forces-and-amisom-secure-jawhar/> (hämtad 2015-04-22)

⁷² United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2014-05-12, punkt 12, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/N1432126.pdf> (hämtad 2015-03-13)

⁷³ United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia January 2015*, 2015-01-23, punkt 16, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1423052016_n1501704somal.pdf (hämtad 2015-03-16)

⁷⁴ Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

⁷⁵ Internationell organisation (F2), samtal i Nairobi oktober 2014

Det förekommer en maktkamp i området. Shiidle, en undergrupp till minoritetsgruppen bantu, utsätts för summariska avrättningar. I samband med översvämningarna förekom strider om den mark som inte var drabbad. Det finns en maktkamp mellan klaner i området som Al Shabaab utnyttjar till sin fördel.⁷⁶

3.8. Shabelle Hoose (Nedre Shabelle)

Regionen Shabelle Hoose ingår i SW3, vilken presenteras närmare under avsnitt 3.9 Bay. Städer i Shabelle Hoose har tagits över av AMISOM/SNAF utan strid.⁷⁷ Den 22 mars 2014 drevs Al Shabaab bort från Qoryooley.⁷⁸ Den 6 oktober samma år drevs de bort från Barawe.⁷⁹ En tjänsteman inom FN uppgav att han inte var säker på att situationen i Barawe är bättre för gemene man nu än när Al Shabaab kontrollerade staden. Det är nu ett förbud mot att handla med träkol vilket har lett till att folk blivit arbetslösa. Al Shabaab var de enda som hade ett system på gräsrotsnivå för att organisera samhället.⁸⁰ Personer som hjälper AMISOM är måltavlor för Al Shabaabs våld. De förekommer tämligen frekvent att personer halshuggs mitt på gatan i Barawe. I Barawe har det efter att Al Shabaab drivits ut tillsatts en guvernör och en distriktskommissionär. Strukturen är rudimentär och det är svårt att säga vem som styr staden. Det är AMISOM som upprätthåller säkerheten i staden. Det är tämligen likartat, men i olika grader, i andra områden som Al Shabaab nyligen drivits bort från.⁸¹

Från Afgooye drevs Al Shabaab ut av AMISOM redan den 25 maj 2012⁸² och från Marka den 27 augusti 2012.⁸³ I Marka och byarna mellan Marka och Qoryoole har det pågått väpnade sammandrabbningar mellan hawiyeklanen habr gedirs och dirklanen biya mals klanmiliser.⁸⁴ Striderna gav upphov till att människor tvingades lämna sina hem och bli internflyktingar, dels i Shabelle Hoose men också i Mogadishu.⁸⁵ De båda klanerna finns också inom SNAF och har drabbat samman även inom armén. Habr gedir kom till området under inbördeskriget. Innan

⁷⁶ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

⁷⁷ Ibid.

⁷⁸ United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2014-05-12, punkt 12, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/N1432126.pdf> (hämtad 2015-03-13)

⁷⁹ United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia January 2015*, 2015-01-23, punkt 16, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1423052016_n1501704somal.pdf (hämtad 2015-03-16)

⁸⁰ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

⁸¹ Internationell organisation (J), samtal i Mogadishu oktober 2014

⁸² AMISOM, *Press Release African Union Troops Cross Shabelle River and Secure Afgooye Town*, 2012-05-25, <http://amisom-au.org/2012/05/african-union-troops-cross-shabelle-river-and-secure-afgooye-town/> (hämtad 2015-04-22)

⁸³ AMISOM, *Press Release African Union Troops Capture Marka*, 2012-08-27, <http://amisom-au.org/2012/08/african-union-troops-capture-marka/> (hämtad 2015-03-16)

⁸⁴ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014 samt Internationell organisation (F2), samtal i Nairobi oktober 2014

⁸⁵ Internationell organisation (F2), samtal i Nairobi oktober 2014

inbördeskriget var biya mal en av de rikaste klanerna. Ursprungligen var biya mal slavägare. Italienarna stred mot biya mal för att slaverna skulle frigges. Biya mal frigav slaverna och inkorporerade dem i klanen. En anledning till detta var att de annars skulle behöva dela upp marken mellan sig och de frigivna slaverna. Nuförtiden är biya mal en blandning av de frigivna slaverna och de som ursprungligen var biya mal. De som härstammar från de frigivna slaverna har nu samma status i klanen som de andra. Det tog dock en generation att nå dit. Man ser en gemensam fiende i hawiye. I Shabelle Hoose är man alltid rädd att hawiye ska komma från Mogadishu, men det har bara varit klanstrider i och kring Marka.⁸⁶

Det finns de som strider med SNAF som påstår att biya mal är nära knutna till Al Shabaab. Det är dock viktigt att säga att inom Al Shabaab finns medlemmar från varje klan. Som klaner är dock både habr gedir och biya mal välvilligt inställda till SFG i Mogadishu, men de strider med varandra. Miliser kan byta allianser väldigt snabbt. De som av någon anledning strider mot SNAF betecknas ofta av sina motståndare som att man har kopplingar till Al Shabaab.⁸⁷

De väpnade sammandrabbningar som förekommit i området på ställen varifrån Al Shabaab drivits bort, har lett till att folk flyttar till områden som kontrolleras av Al Shabaab. Innan AMISOM och SNAF drivit ut Al Shabaab från Barawe flydde invånarna i staden till Al Shabaab-kontrollerat område för att söka skydd.⁸⁸

3.9. Bay

Baidoa i regionen Bay är huvudort i SW3. Sharif Hassan Sheikh Adan⁸⁹ valdes den 17 november 2014 till ledare för SW3, en konstitution antogs och man nådde en överenskommelse om processen i att bygga upp administrationen. Två dagar senare välkomnade SFG genom president Mohamed överenskommelsen.⁹⁰ SW3-administrationen inbegriper regionerna Bay, Bakool och Shabelle Hoose. SW3 stöds av FN och det internationella samfundet och SFG, som också stödde formandet av JIA.⁹¹

Det har funnits ett till SW3 konkurrerande förslag på administration: South-west Administration – six states (SW6). Båda administrationerna utropades i mars 2014. SW6 inbegriper, förutom regionerna Bay, Bakool och Shabelle Hoose, de båda Juba-regionerna samt Gedo. Detta alternativ har en historia som går två decennier tillbaka i tiden. Redan 1994 utropade dessa sex regioner att de ville forma en stat. Rahanweyn Resistance Army (RRA) som

⁸⁶ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

⁸⁷ Ibid.

⁸⁸ Ibid.

⁸⁹ Sharif Sheikh Hassan Adan har tidigare varit talman i Transitional Federal Parliament (TFP).

⁹⁰ UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia January 2015*, 2015-01-23, punkt 6, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1423052016_n1501704somal.pdf (hämtad 2015-03-11)

⁹¹ Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014

kontrollerade området 2002 deklarerade då en stat med dessa sex regioner. En samtalspartner uppgav att personer från klanen rahanweyne utgör mer än hälften av befolkningen i alla dessa regioner.⁹² Under 2014 förekom det sammandrabbningar i Baidoa med anledning av de två konkurrerande förslagen.⁹³

Al Shabaab har redan den 1 april 2013 drivits bort från Baidoa stad.⁹⁴ Det finns i Baidoa en struktur för administration, men den har inte någon auktoritet utanför staden.⁹⁵ Al Shabaab gömmer sig dock i samhället och kan röra sig runt i staden, SFG har inte kontroll över det.⁹⁶ Säkerhetsmässigt kan man säga att det är Al Shabaab som har makt.⁹⁷ I realiteten känner de flesta människor i Baidoa varandra. Även om folk säger att de inte vet vem som är med i Al Shabaab så vet de det, för de känner till varandra. De flesta känner någon som är med i Al Shabaab. När Al Shabaab-medlemmar rör sig inne i staden finns det några stadsbor som känner till dem, medan andra inte gör det.⁹⁸ Den under hösten 2014 pågående militära offensiven Operation Indian Ocean som genomfördes av AMISOM och SNAF har gjort att antalet personer som tillhör Al Shabaab som befinner sig inne i Baidoa, där ingen militär aktion pågår, har ökat.⁹⁹

Strax utanför staden finns Al Shabaab kvar. De är mobila och har ingen särskild bas på landsbygden utanför. De kontrollerar dock fortfarande Diinsoor som är en strategiskt viktigt stad för såväl Al Shabaab som regionen.¹⁰⁰ Al Shabaab-ledaren Mukhtar Robow hävdar ledarskap över delar av området. Han har sin egen milis. Robow har släkt och kontakter till många människor i Baidoa.¹⁰¹

Vad gäller vägsträckor i regionen kontrollerar AMISOM vägsträckan Mogadishu–Buurhakaba, men det betyder inte att de har full kontroll. Det förekommer attentat mot AMISOM:s konvojer som går på vägen.¹⁰²

För fyra till fem år sedan föredrog majoriteten av befolkningen i regionen Bay Al Shabaab, men nu stöder de flesta SFG. En anledning är att om du arresteras av regeringen kan du få hjälp. Du dödas inte omedelbart eller försvinner följande dag. Om du arresteras av Al Shabaab tillåts inga besök.

⁹² Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014

⁹³ All Africa, Sabahi (Washington, DC), *Somalia: Clashes Erupt in Baidoa Between Rival Regional Groups*, 2014-03-24, <http://allafrica.com/stories/201403250151.html> (hämtad 2015-04-22)

⁹⁴ African Union Peace and Security, *AMISOM troops complete advance linking Mogadishu and Baidoa*, 2013-04-01, <http://www.peaceau.org/en/article/amisom-troops-complete-advance-linking-mogadishu-and-baidoa> (hämtad 2015-04-22)

⁹⁵ Internationell organisation (J), samtal i Mogadishu oktober 2014

⁹⁶ Abdirahman Adan, Mahad, polischef i regionen Baidoa, samtal i Baidoa 2014-10-27

⁹⁷ Internationell organisation (J), samtal i Mogadishu oktober 2014

⁹⁸ Internationell organisation (A), samtal i Baidoa oktober 2014

⁹⁹ Internationell organisation (K), samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁰⁰ Ibid.

¹⁰¹ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁰² Internationell organisation (K), samtal i Baidoa oktober 2014

Al Shabaab finns dock närvarande i de områden som AMISOM/SFG har drivit bort Al Shabaab från och de har informanter i de områdena. Vilken risk man löper från Al Shabaab beror på vilken profil man har. De som jobbar för regeringen, eller av Al Shabaab uppfattas att göra det, löper risk för attentat från Al Shabaab.¹⁰³ Al Shabaab mördar individer som de anser vara deras motståndare. Al Shabaab har kapacitet att utföra mord och självmordsattacker även i Baidoa. Under hösten 2014 genomförde Al Shabaab såväl hit-and-run attacker mot regeringen, som ett bombattentat, granatattacker och det förekom skottlossningar.¹⁰⁴ Då kan man bara vistas inne i staden Baidoa och inte röra sig mellan olika platser.¹⁰⁵ En av Lifos samtalspartner i Baidoa som arbetade för en internationell organisation berättade att han reste i bil mellan sitt hem och arbetet, att han aldrig vistades ute annat än i dagsljus och att han hade två väpnade vakter utanför sitt hus. AMISOM är förlagda vid Baidoa flygplats och SNAF är förlagda i stadens hörn. Somaliska styrkor kan dock bara försvara sig själva och inte hantera Al Shabaab.¹⁰⁶

I Bay har Al Shabaab tre skolor. Det finns i Idale, som är ett starkt fäste för Al Shabaab, samt i Beled Madina och Xabareh. Det finns också tre militära utbildningscenter. Ett ligger i Idale, ett annat i Beled Madina och ett tredje i Labaatan Jirow. Drönarattackerna som pågår mot Al Shabaab gör att man inte har fasta militära utbildningsplatser och i stället flyttar runt utbildningarna.¹⁰⁷

Unicef har ett center i Baidoa för dem som hoppat av från Al Shabaab. De flesta är män över arton år, men på anläggningarna finns även kvinnor och några barn. Några av dessa hade kidnappats av Al Shabaab.¹⁰⁸ Till centret i Baidoa har t.ex. FN-organ tillträde.¹⁰⁹

SNAF har interna dispyter som handlar om beskattning. En polis på en högre befattning och somaliska styrkor har varit inblandade i incidenter.¹¹⁰

Det finns många internflyktingar som rest tillbaka från Mogadishu till Baidoa.¹¹¹

¹⁰³ Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁰⁴ UNDSS Baidoa samt Hiiraan online, *Death toll rises to 10 in militants attack in Baidoa*, 2015-03-12,

http://www.hiiraan.com/news4/2015/Mar/98556/ font_color_red breaking_news font_dea th toll rises to 10 in militants attack in baidoa.aspx (hämtad 2015-03-12)

¹⁰⁵ Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁰⁶ Internationell organisation (K), samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁰⁷ Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁰⁸ Internationell organisation (A), samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁰⁹ Internationell organisation (C), samtal i Baidoa oktober 2014

¹¹⁰ Internationell organisation (K), samtal i Baidoa oktober 2014

¹¹¹ Internationell organisation (N), samtal i Mogadishu oktober 2014

3.10. Bakool

Regionen Bakool ingår i SW3, vilken presenteras närmare under avsnitt 3.9 Bay ovan. Wajid är regionhuvudstad i Bakool. Al Shabaab drevs ut ur Wajid den 8 mars 2014 under AMISOM/SNAF:s militäroffensiv Operation Eagle¹¹². Wajid är kraftigt underutvecklat, vilket gäller för de flesta orter som Al Shabaab nyligen drivits ut från.¹¹³ Dagen före det att Al Shabaab drivits ut ur Wajid lämnade de Xuddur under Operation Eagle¹¹⁴. Etiopisk trupp har en gång tidigare, i början av 2012, drivit bort Al Shabaab från Xuddur. När etiopisk trupp sedan lämnade staden i mars 2013 återkom Al Shabaab till staden.¹¹⁵ Regionen har under lång tid varit under Al Shabaabs styre och befolkningen hade att foga sig i förtrycket och anta en mer begränsad livsstil eller fly sina hem. Det kommer ta en tid innan livet åter anpassar sig till det normala.¹¹⁶

Under Operation Eagle avfolkade Al Shabaab städerna när AMISOM:s militära offensiv närmade sig. Al Shabaab drog sig ur staden tillsammans med lokalbefolkningen som lämnade staden för att bli internflyktingar. Lokalbefolkningen användes som mänskliga sköldar åt Al Shabaabs medlemmar. När de lämnade staden förgiftade Al Shabaab vattenbrunnar, vilket ledde till att civila skadades. Al Shabaabs taktik i regionerna Bay och Bakool, men kanske främst Bakool, är brutal.¹¹⁷

Under militäroffensiven var vägarna i området tillfälligt säkrare eftersom AMISOM behövde säkerställa att leveranserna till deras trupper kom fram. Efter det patrullerar inte AMISOM vägarna längre. Al Shabaab har fortsatt kapacitet att kontrollera landsbygden.¹¹⁸ Såväl Wajid som Xuddur är efter att Al Shabaab drivits bort isolerade och beroende av kommersiell lastbilstrafik för att få mat. Priserna i städerna har fyrdubblats vilket har lett till att städerna nu har en svårare situation vad gäller tillgången till mat än under Al Shabaabs styre. Det har lett till att en del lämnar städerna.¹¹⁹ Regionen Bakool består huvudsak av landsbygd.¹²⁰ Många människor i Somalia lever på landsbygden, i små byar eller som seminomader.¹²¹

¹¹² United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2014-05-12, punkt 11, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/N1432126.pdf> (hämtad 2015-03-13)

¹¹³ Internationell organisation (F2), samtal i Nairobi oktober 2014

¹¹⁴ United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2014-05-12, punkt 11, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/N1432126.pdf> (hämtad 2015-03-13)

¹¹⁵ Garowe Online, *Somalia – Federal Govt, Ethiopian Forces Liberate Strategic Town of Hudur*, 2014-03-07, <http://allafrica.com/stories/201403080078.html> (hämtad 2015-04-22)

¹¹⁶ Internationell organisation (F2), samtal i Nairobi oktober 2014

¹¹⁷ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹¹⁸ Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014

¹¹⁹ Internationell organisation (A), samtal i Baidoa oktober 2014

¹²⁰ Internationell organisation (F2), samtal i Nairobi oktober 2014

¹²¹ Internationell organisation (A), samtal i Baidoa oktober 2014

3.11. Gedo

Regionen Gedo ingår liksom de båda Juba-regionerna i JIA. För mer information om JIA, se under avsnitt 3.13 om Juba Hoose.

AMSIOM och SNAF har den 9 mars 2014 i militäroffensiven Operation Eagle drivit bort Al Shabaab från Burdhubo.¹²² Al Shabaab är fortsatt närvarande på landsbygden och utkanten av städerna.¹²³ AMISOM har redan tidigare tillsammans med SNAF drivit bort Al Shabaab från Luuq, tillsammans med SNAF och ASWJ från Garbahaarrey, och tillsammans med SNAF och JIA i Ceel Waaq.¹²⁴

I Gedo är det huvudsakliga problemet klan. Framförallt strider darood-klanen marehan om de små resurser som finns. De är lojala med dem som hjälper dem med deras politiska anspråk. Lojaliteterna och konflikterna kan vara lokala och får konsekvenser politiskt. Det har varit ett flertal konflikter som resulterat i strider. Klanstrider är dock inte något nytt problem och ett arbete med försoning pågår.¹²⁵

Det finns många underklaner till marehan-klanen. Det finns uppgifter om att det i området finns sju underklaner men att det finns sjutton miliser. Uppgifterna är dock andrahandsuppgifter, men nämns som en indikation över situationen. Underklaner till marehan strider mot varandra, med olika allierade varje gång. Av de många väpnade grupperna i Gedo är några lojala med JIA, andra med SFG i Mogadishu, några med Al Shabaab och ytterligare andra inte med någon av ovan nämnda. Det senare gäller även andra klaner och miliser än de som är knutna till marehanklaner. Generellt sett växlar lojaliteter i Somalia. I Gedo är de nu framförallt delade mellan Ahmed Madobe i Kismaayo som leder JIA och SFG i Mogadishu, trots att dessa nu officiellt samarbetar. Lojaliteterna till Al Shabaab minskar betydligt.¹²⁶

3.12. Juba Dhexe (Mellersta Juba)

Regionen Juba Dhexe ingår administrativt tillsammans med Juba Hoose och Gedo i Juba Interim Administration (JIA). För mer information om JIA, se under avsnitt 3.13 om Juba Hoose.

Al Shabaab har en stark närvaro och kontrollerar hela regionen. Lifos noterar således att i praktiken har JIA inte någon kontroll i Juba Dhexe. Det pågår i Juba Dhexe en omfattande handel med träkol i regionen.¹²⁷

¹²² United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2014-05-12, punkt 11, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/N1432126.pdf> (hämtad 2015-03-13)

¹²³ Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014

¹²⁴ Internationell organisation baserad i Nairobi, e-post 2015-03-03

¹²⁵ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹²⁶ Ibid.

¹²⁷ Ibid.

3.13. Juba Hoose (Nedre Juba)

Al Shabaab lämnade Kismaayo, som är huvudort i JIA, redan den 29 september 2012.¹²⁸ Ahmed Madobe, som tidigare ledde Ras Kambooni som var en del av Al Shabaab, valdes den 15 maj 2013 till president i Jubaland State of Somalia. Samma dag utropade sig dock också Barre Hiraale till president över Jubaland. Vid den tidpunkten erkände inte SFG i Mogadishu den nya delstaten.¹²⁹ JIA bildades sedan den 28 augusti 2013 efter att SFG kommit till en överenskommelse med Madobe, som i och med det formellt blev JIA:s ledare. JIA inbegriper de båda Juba-regionerna samt Gedo och har en tidsbegränsning på två år. Under tiden är syftet att en permanent federal stat ska bildas i dess ställe.¹³⁰ Ahmed Madobe har en stark ställning i regionen och det gör att JIA förefaller stabilt. JIA har också en bra uppbackning av AMISOM i Kismaayo.¹³¹ Barre Hiraale, som har utmanat Madobe om makten i JIA men förlorat, valde i stället att backa upp SW6.¹³² Det har varit väpnade sammandrabbningar mellan Madobes och Hiraales miliser i Kismaayo. I juni 2013 resulterade dessa i 70 döda och fler än 300 skadade.¹³³ I september attackerades Madobes konvoj vilket ledde till fler än 30 skadade, varav merparten civila. I oktober 2013 drabbade Hiraales och Madobes miliser åter samman. Madobes milis drabbade också samman med Al Shabaab utanför Kismaayos flygplats.¹³⁴ Fortsatt förekom sammandrabbningar under hösten mellan Madobes milis och annan klanmilis. Den 5 december 2013 utsattes Madobes konvoj för en vägbomb och en person skadades.¹³⁵ Under perioden maj till och med augusti 2014 var situationen i Kismaayo relativt lugn, även om den spända situationen mellan olika klaner ibland resulterade i väpnat våld inom JIA:s säkerhetsstyrkor.¹³⁶ Barre Hiraales milis har anklagats för att samarbeta med Al Shabaab, vilket Hiraale dock förnekar. Det kan inte uteslutas att det finns en taktisk allians mellan Hiraale och Al Shabaab. Det finns dock (även) en öppen linje kommunikationsmässigt mellan Hiraale och SFG i Mogadishu. JIA vill ha en överenskommelse med Hiraale, medan Hiraale vill ha kontroll över Kismaayo.¹³⁷ Den 15 november 2014 kom JIA och SFG överens om att

¹²⁸ Jamestown Foundation, *Can Somalia's al-Shabaab Survive the Loss of Kismayo?*, 2012-10-18, http://www.ecoi.net/local_link/229774/338105_en.html (hämtad 2015-03-16)

¹²⁹ United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2013-05-31, punkt 7, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1371048709_n1334531-326.pdf (hämtad 2015-03-16)

¹³⁰ United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2013-12-02, punkt 4, <http://www.refworld.org/docid/52a058af4.html> (hämtad 2015-03-16)

¹³¹ Internationell organisation (F2), samtal i Nairobi oktober 2014

¹³² Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014

¹³³ United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2013-09-03, punkt 17, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1380116797_somalia.pdf (hämtad 2015-03-13)

¹³⁴ United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2013-12-02, punkt 16, <http://www.refworld.org/docid/52a058af4.html> (hämtad 2015-03-16)

¹³⁵ United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2014-03-03, punkt 14, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1394792023_n1424387somalia.pdf (hämtad 2015-03-16)

¹³⁶ United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2014-09-25, punkt 20, <http://www.refworld.org/docid/543662844.html> (hämtad 2015-03-16)

¹³⁷ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

miliser skulle integreras i SNAF för att få till stånd en integrerad och balanserad närvaro av SNAF i området.¹³⁸

Kismaayo är en väldigt vapentät stad, även mätt i somaliska mått. Det är såväl JIA:s styrkor som AMISOM:s trupper som vill visa sig på styva linan. I delar av staden har dock inte JIA någon kontroll. Al Shabaab har fortsatt närvaro i vissa områden i staden i betydelsen att befolkningen fortfarande betalar skatt till Al Shabaab och att de kommer in i de stadsdelarna om natten.¹³⁹ En samtalspartner uppgav att administrationen i Kismaayo inte fungerar.¹⁴⁰ Al Shabaab som tidigare kontrollerade Kismaayo hade en administration på plats. När Al Shabaab sedan drevs bort sade en del distrikt att de inte ville ha någon administration som bildligt talat skulle släppas ner från luften.¹⁴¹

I en militäroffensiv som AMISOM och JIA genomförde gemensamt drevs Al Shabaab ut ur Bulagadud den 7 oktober 2014. Al Shabaab återtog den 8 november samma år Koday Island.¹⁴² Den 22 mars 2015 återtog AMISOMs kenyanska kontingenter ön.¹⁴³

Kismaayo drabbades av översvämningar sommaren 2014 och de 4 000–5 000 internflyktingar som finns i Kismaayo behövde flyttas till annan plats. Administrationen kunde inte få fram mark till internflyktingarna eftersom marken ägs av privatpersoner.¹⁴⁴

Under militäroffensiverna Operation Eagle och Operation Indian Ocean har familjemedlemmar till stridande inom Al Shabaab, främst kvinnor och barn, blivit tvingade att lämna sina hem och de har gett sig av till områden som inte kontrolleras av Al Shabaab där de befinner sig som internflyktingar.¹⁴⁵

4. Al Shabaab

Det urskillningslösa våldet och massdödandet har lett till att många människor har vänt Al Shabaab ryggen och de har inte längre det stöd som det hade för några år sedan. Exempelvis så uppmanade Al Shabaab invånarna i Buurhakaba att inte sälja varor till AMISOM och SFG. Då tog

¹³⁸ United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia January 2015*, 2015-01-23, punkt 8, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1423052016_n1501704somal.pdf (hämtad 2015-04-24)

¹³⁹ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁴⁰ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁴¹ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁴² United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia January 2015*, 2015-01-23, punkt 16, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1423052016_n1501704somal.pdf (hämtad 2015-03-16)

¹⁴³ Strategic Intelligence News, *Al-Shabaab Terrorists Loss Of Koday Port & Island To Kenya Army A Big Blow*, 2015-03-24 <http://www.intelligencebriefs.com/al-shabaab-terrorists-loss-of-koday-port-island-to-kenya-army-a-big-blow/> (hämtad 2015-04-13)

¹⁴⁴ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁴⁵ Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014

de till vapen mot Al Shabaab, vilket visar att klanerna nu är starkare och ibland reser sig mot Al Shabaab.¹⁴⁶

Misstänksamheten mot främst amerikanska NGO:er och FN är stor. Andra NGO:er har en något bättre situation, men risken för dem att attackeras av Al Shabaab är fortsatt stor.¹⁴⁷ Al Shabaab får också göra pragmatiska överväganden. Exempelvis har torkan hösten 2014 gjort att vattenleveranser sker med lastbilar till åtta byar. Al Shabaab kontrollerar inte byarna men området runt omkring. Al Shabaab-medlemmarna från området, som i vart fall på lägre nivå inte är särskilt ideologiskt övertygade, har sina familjer i byarna. Det finns indikationer på att Al Shabaab kan dra fördel av att vattenleveranserna når byarna, och då minskar förstås risken för attentat mot dem.¹⁴⁸

4.1. Medlemmar

Motivet till att gå med i Al Shabaab kan variera i ett brett spektrum. Det kan till exempel handla om lönen eller om ideologisk övertygelse.¹⁴⁹

Medlemmarna kommer från vitt skilda klaner. Al Shabaabs stridande finns nu blandade i befolkningen och de har börjat dra sig norrut mot Puntland där det är lättare att infiltrera. Det förekommer också att de rakar av sig skägget och blandar sig med befolkningen i städerna som Al Shabaab inte längre kontrollerar. Det har pågått ett tag och fortgår fortfarande. En anledning till att de väljer att smälta in i stadsbefolkningen är att om de befinner sig i något av Al Shabaabs läger, riskerar de att bli bombade.¹⁵⁰

Vem som helst kan vara medlem i Al Shabaab. De lever ett vanligt liv i byn. De litar inte på varandra inom Al Shabaab och inte på andra som inte är medlemmar. På landsbygden och i mindre byar vet de som inte är medlemmar vem som är med i Al Shabaab, men man talar inte om det. I städerna är det svårare och generellt vet man inte vem som är med i Al Shabaab. I de områden som Al Shabaab inte kontrollerar finns fortsatt Al Shabaabs befälhavare, men de gömmer sig bland stadsinvånarna.¹⁵¹

De kvinnor som är med i Al Shabaab lagar mat och städar och de lyssnar, spionerar och samlar på så sätt mycket information. Ideologiskt övertygade kvinnor används i rekryteringsarbetet.¹⁵²

Al Shabaabs lägre kader är inte ideologiskt övertygat utan arbetar för lön och känslan att känna sig viktig. Ett vapen ger makt och de får också lön.¹⁵³

¹⁴⁶ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁴⁷ Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁴⁸ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁴⁹ Internationell organisation (D), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁵⁰ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁵¹ Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁵² Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁵³ Ibid.

4.2. Ledning

Al Shabaabs tidigare ledare Ahmed Godane dödades i en drönarattack den 1 september 2014.¹⁵⁴ Andra ledare har dödats senare, till exempel dödades Tahliil Abdushakur, som varit en hög ledare inom Al Shabaabs gren för underrättelse och säkerhet, den 29 december 2014¹⁵⁵, och Abdi Nur Mahdi som också är känd som Yusuf Dheeq, dödades den 4 februari 2015¹⁵⁶. Den 12 mars 2015 dödades Adan Garaar som också var en hög ledare inom Al Shabaabs säkerhetstjänst.¹⁵⁷ Andra högre ledare har hoppat av Al Shabaab och utnyttjat den amnesti som SFG erbjöd i september 2014. Den 28 januari 2015 återupprepade president Hassan Sheikh Mohamud att SFG ska erbjuda säkerhet till de Al Shabaab-medlemmar som erkänner sitt brott, tar avstånd från Al Shabaab och ansluter sig till SFGs freds- och försoningsprocess.¹⁵⁸ Zakariya Hersi, som var underrättelsechef, överlämnade sig till SFG i slutet av december 2014.¹⁵⁹ Den 30 mars 2015 överlämnade sig Mohamed Ali Hassan till SFG. Mohamed var dessförinnan en hög befälhavare inom Al Shabaabs underrättelseverksamhet i regionerna Bakool och Shabelle Hoose.¹⁶⁰

Efter Godanes död valdes Ahmed Omar, också känd som Abu Ubaidah och Ahmed Diriye, till ledare inom Al Shabaab.¹⁶¹ Abu Ubaidah är från staden Luuq och tillhör klanen dir. Han har en bakgrund i Al Ittihad Al Islamiya och Ras Kamboni-brigaden, han har drivit koranskola i Kismaayo runt år 2000 och var officer av lägre rang i Islamska domstolarna 2006. Han gick med i Al Shabaab 2007 och blev Ahmed Godanes assistent året därpå. Under 2009 blev han Al Shabaabs guvernör i regionerna Bay och Bakool. I januari 2012 utnämndes Abu Ubaidah för en övergångsperiod till militär befälhavare över regionerna Bay, Bakool och Gedo. I november 2013 blev

¹⁵⁴ BBC News, *Ahmed Abdi Godane: Somalia's killed al-Shabab leader*, 2014-09-09, <http://www.bbc.com/news/world-africa-29034409> (hämtad 2015-01-20)

¹⁵⁵ Reuters, *U.S. confirms drone strike killed al Shabaab leader in Somalia*, 2014-12-31, <http://www.reuters.com/article/2014/12/31/us-usa-somalia-airstrike-idUSKBN0K90YA20141231> (hämtad 2015-02-05)

¹⁵⁶ All Africa, *Somalia: Senior Al-Shabaab Chief Confirmed Dead in Dinsoor Airstrike*, 2015-02-04, <http://allafrica.com/stories/201502050213.html> (hämtad 2015-03-17)

¹⁵⁷ AMISOM, *US Drone Attack In Somalia kills Westaget Terror Mastermind Adan Garaar*, 2015-03-13, <http://somaliamediamonitoring.org/march-13-2015-daily-monitoring-report/> (hämtad 2015-03-17)

¹⁵⁸ Voice of America, *Somali President renews Amnesty Offer for Al-Shabaab Members*, 2015-01-28, <http://www.voanews.com/content/former-al-shabab-commander-urges-others-to-surrender/2616855.html> (hämtad 2015-04-27)

¹⁵⁹ Al Jazeera, *Al-Shabab intelligence chief says he is quitting*, 2015-01-27, <http://www.aljazeera.com/news/2015/01/al-shabab-intelligence-chief-quitting-150127180558773.html> (hämtad 2015-02-05)

¹⁶⁰ Xinhuanet, *Senior Al-Shabaab intelligence commander surrenders in Somalia*, 2015-03-30, http://news.xinhuanet.com/english/2015-03/30/c_134110897.htm (hämtad 2015-04-13)

¹⁶¹ Reuters, *Somalia's al Shabaab name new leader after U.S. strike, warn of revenge*, 2014-09-06, <http://www.reuters.com/article/2014/09/07/us-somalia-usa-islamist-idUSKBN0H10LK20140907> (hämtad 2015-03-19)
Hiiraan Online, *Somalia puts bounty on Al-Shabab leaders*, 2015-04-09, http://www.hiiraan.com/news4/2015/Apr/98997/somalia_puts_bounty_on_al_shabab_leaders.aspx (hämtad 2015-04-13)

han utnämnd till Godanes rådgivare. Det antas att Abu Ubaidah spelade en central roll i den utrensning bland utländska stridande inom Al Shabaab som Godane genomförde under 2012 och 2013. Det är oklart hur stark ställning Abu Ubaidah har som ledare för Al Shabaab. Det finns information att han inte valdes enhälligt. Det finns också information om att alla ledare inte var närvarande när valet hölls.¹⁶²

Det pågår en förändring inom Al Shabaab, där det finns olika inriktningar. Det finns de som vill diskutera med regeringen, medan andra inom rörelsen håller en mer hård linje. I området kring Baidoa finns Mukhtar Robow som tillhör dem som valt en något mjukare väg och som också lyssnar till klanerna.¹⁶³

4.3. Strategi

När Al Shabaab visste att AMISOM skulle komma till en stad drog de sig ur. De sa till befolkningen att de skulle lämna staden annars skulle de dödas. Man dödade också några för att statuera exempel.¹⁶⁴ Detta var vanligt under AMISOM:s och SNAF:s militäroffensiv Operation Eagle i mars 2014. Al Shabaab använde då stadens invånare som mänskliga sköldar när de lämnade staden. Under den andra fasen av militäroffensiven, Operation Indian Ocean som pågick 25 augusti–31 oktober 2014, har Al Shabaab genomfört mer riktat våld och varit mer strategiska.¹⁶⁵ Efter att AMISOM och SNAF drivit bort Al Shabaab från en stad finns de inte längre synliga inne i staden, utan befinner sig strax utanför stadsgränsen där de fortsatt har kontroll. Därifrån kan de i hemlighet gå in i staden, främst nattetid. När städer befrias och Al Shabaab drar sig tillbaka tenderar de att poppa upp någon annan stans, t.ex. i Dayniile och Huriwa i Mogadishu men också norröver i Somalia.¹⁶⁶

Al Shabaab har på senare tid försvagats, men de är inte besegrade.¹⁶⁷ Deras organisation fungerar fortfarande och de håller fortsatt stora territoriella områden.¹⁶⁸ I de områden de kontrollerar har de en administration.¹⁶⁹ AMISOM pressar dem militärt vilket föranleder Al Shabaab att ändra taktik.¹⁷⁰ Det finns information om att Al Shabaab drabbats av inre turbulens och att misstänksamheten mot varandra inom gruppen ökar. Det innebär att kontrollen av befolkningen ökar i syfte att hindra dem från att samarbeta med SFG.¹⁷¹

¹⁶² Critical Threats, *Profile: Ahmad Umar (Abu Ubaidah)*, 2015-02-17, <http://www.criticalthreats.org/somalia/al-shabaab-leadership/ahmed-umar-abu-ubaidah-february-17-2015> (hämtad 2015-03-19)

¹⁶³ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁶⁴ Internationell organisation (A), samtal Baidoa oktober 2014

¹⁶⁵ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁶⁶ Internationell organisation (J), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁶⁷ Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁶⁸ Internationell organisation (J), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁶⁹ Internationell organisation (A), samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁷⁰ Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁷¹ Internationell organisation baserad i Nairobi, e-post 2015-02-04

I och med att SFG drivit bort Al Shabaab från hamnstäderna har de också förhindrat Al Shabaab från att ta del av inkomsterna en hamn kan generera. De får numera inkomster från exempelvis vägspärrar, där de kontrollerar allt i rörelse. De beskattar också befolkningen, framförallt i de områden som de kontrollerar. Rörelsen behöver inkomster, bland annat för att kunna ge sina stridande mat. I Dooble har det förekommit att Al Shabaab går och ber civila om mat. Man kommer med en åsnekärra och åker sedan iväg med en rissäck.¹⁷²

Al Shabaab vill inte att befolkningen i de städer som Al Shabaab inte längre kontrollerar ska ha kontakt med företrädare för SFG, eller överhuvudtaget närmare kontakt med de som är associerade med SFG eller med humanitära organisationer.¹⁷³ Hot till enskilda från Al Shabaab kommer vanligen i telefonsamtal. Den som ringer upp berättar att han ringer från Al Shabaab och berättar att den uppringde ska sluta med det oönskade beteendet annars kommer något att hända honom eller henne. En samtalspartner till Lifos som arbetar för en internationell organisation i Baidoa berättade att han vid hotfulla samtal ifrågasatt hur han ska veta att det är Al Shabaab som ringer. Han ombads då att nämna någon som han känner som är medlem i Al Shabaab. Han gjorde det och senare ringde denna person upp honom och berättade att det var Al Shabaab som ringt.¹⁷⁴

Al Shabaab sneglar mot talibaner och Islamska staten, och är mycket duktiga på att kopiera andra gruppers metoder.¹⁷⁵

4.3.1. Lifos analys

Al Shabaab är, även om de inte är besegrade, hårt pressade. De har förlorat territorium och ekonomiska intäkter. Flera av deras ledare på högre nivå, inklusive Ahmed Godane, har dödats och andra har utnyttjat amnestin¹⁷⁶ och överlämnat sig till SFG och det finns uppgifter att Al Shabaab drabbats av intern misstänksamhet och oenighet. Lifos noterar att detta sannolikt leder till att situationen för civilbefolkningen vad gäller mänskliga rättigheter i de av Al Shabaab kontrollerade områdena sannolikt förändrats så att Al Shabaabs regim blivit bryskare och mer oförutsägbar för den enskilde individen. Det förefaller som att de särskilt ökat intensiteten vad gäller fokus på kontrollen av om någon är spion för SFG.

4.4. Utbildning

I regionen Bay har Al Shabaab tre skolor i byarna Beled Madina, Idale och utanför Xabareh som liknar madrasas eller koranskolor. De lär ut om islam och säger till föräldrarna att utbildningen är avgiftsfri. Barnen som vistas på

¹⁷² Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁷³ Ledare för paraplyorganisation för minoritetsgrupper i Baidoa, samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁷⁴ Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁷⁵ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁷⁶ Mer information om amnestin finns i avsnitt 4.2 Ledning.

utbildningscentren är pojkar från regionen Bay som är 11-12 respektive 13-14 år. Det finns 1 300 pojkar på ett center, 800 på ett annat och 300 på ett tredje. I den minsta byn där dessa utbildningscenter är bor 500 personer. Pojkarna som utbildas där kommer att växa upp och få en stark ideologisk övertygelse, vilket gör dem farligare än om pojkarna rekryteras på annat sätt. I Bay finns också tre militära utbildningscenter. Två av dem ligger i samma byar som skolorna, nämligen Beled Madina och Idalen. Ett tredje ligger i Labaatan Jirow. Eftersom drönare attackerar Al Shabaabs fästen flyttas utbildningarna runt och man har inte fasta utbildningsplatser.¹⁷⁷

4.4.1. Lifos analys

Lifos vill peka på det faktum att Lifos under sin resa till Somalia i oktober 2014 besökte Baidoa i regionen Bay. Att information saknas om utbildningscenter i andra delar av landet behöver således inte betyda att de inte finns, utan kan bero på svårigheterna att inhämta landinformation rörande detta från andra platser.

4.5. Brott mot mänskliga rättigheter

Al Shabaab begår brott mot de mänskliga rättigheterna. Det förekommer mycket interna motsättningar och gruppen är inte så stark som tidigare. I de områden som Al Shabaab kontrollerar förekommer godtyckliga gripanden, bortföranden, tvångsrekrytering av barn, tvångsäktenskap, sexuellt våld och anklagelser för spioneri som leder till allvarliga straff.¹⁷⁸ De uppträder skoningslöst och stenar människor till döds.¹⁷⁹ De beskattar befolkningen, vilket de kallar för *zakat*¹⁸⁰, på ett tämligen bryskt sätt.¹⁸¹ Al Shabaab pressar befolkningen i de områden de kontrollerar hårdare. Det handlar om åtgärder för att förhindra folk från att samarbeta med regeringen.¹⁸²

Den som anklagas för att spionera åt SFG avrättas och även Al Shabaab-medlemmar har avrättats mot den bakgrunden.¹⁸³ Civila lever under ett större hot när Al Shabaab attackerar. Al Shabaab har i en sådan situation inget att förlora och dödar först och frågar sedan.¹⁸⁴ Under januari 2015 har exempelvis fem bekräftade avrättningar skett i områden som Al Shabaab kontrollerar i regionerna Hiraan, Shabelle Dhexe och Gedo. Det finns också information att det förekommer riktade attacker mot medlemmar i Al

¹⁷⁷ Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁷⁸ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁷⁹ Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁸⁰ *Zakat* är en av islams fem pelare. Muslimer som har ekonomisk möjlighet är förpliktigade att ge en viss procentsats av sitt välstånd. Den har formen av en skatt och beskrivs ibland som välgörenhet eller allmosor, men är för muslimer mer än en finansiell transaktion och innebär ett steg mot renhet, förståelse för de mindre bemedlade och en förhöjd känsla av andlighet.

¹⁸¹ Internationell organisation (A), samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁸² Internationell organisation baserad i Nairobi, e-post 2015-02-04

¹⁸³ Internationell organisation baserad i Nairobi, e-post 2015-02-04

¹⁸⁴ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

Shabaab, även mot befälhavare på mellannivå, som anklagas för att spionera för SFG.¹⁸⁵

De har förbjudit humanitära organisationer. Om de ser NGO:er så uppfattas de som fiender.¹⁸⁶ Exempel på sådana kontakter som ogillas av Al Shabaab är att man jobbar med regeringen, har möten med företrädare för regeringen eller deltar i möten som är förlagda på deras kontor eller deltar i konferenser där män och kvinnor sitter tillsammans. Om Al Shabaab ser sådant samarbete dödar de personen. Exempel på personer som dödas av Al Shabaab för att de anses vara associerade med SFG är en kvinna som under sommaren 2014 på flygplatsen i Baidoa iklädd en traditionell somalisk klädedräkt deltog i en välkomstceremoni för regeringsföreträdare, som sedan nattetid dödades i sitt hem inne i Baidoa stad. Kvinnan var en av fyra som anordnade ceremonin. Ett annat exempel är en polis som spenderade natten hemma hos sin familj i ett internflyktingläger i Baidoa. Al Shabaab kom hem till familjen och hämtade honom för att sedan döda honom.¹⁸⁷ Andra exempel på Al Shabaabs våld är från Baraawe, där det förekommit tämligen frekvent att personer som uppfattas stödja AMISOM och SFG halshuggits mitt på gatan.¹⁸⁸

En samtalspartner till Lifos som arbetar för en internationell organisation i Baidoa uppgav att han började få hot från Al Shabaab redan 2008. Han menar att han klarat sig så länge utan att dödas eftersom han är försiktig. Han är inte ute i fält i sitt arbete, utan arbetar på kontoret. Han tar med sig säkerhetsfolk om han reser utanför Baidoa. Han reser till och från jobbet i bil i dagsljus och stannar hemma i sitt hus när mörkret fallit. Han har en eller två säkerhetsvakter från sin klan utanför sitt hus. Ibland visar dessa vakter att de har gevär, ibland inte. Ibland har de bara pistoler. Lifos samtalspartner uppgav att han bedömer att om han slutar arbeta för den internationella organisationen för att till exempel i stället sälja saker i en affär kommer Al Shabaab att närma sig honom med frågor om varför han inte vill tjäna Gud i stället för att sälja saker. De kommer att fortsätta hålla ögonen på honom, vilket är en utmaning att leva med.¹⁸⁹

4.5.1. Lifos analys

Det har även tidigare rapporterats om Al Shabaabs brott mot mänskliga rättigheter och det som vid Lifos besök i Somalia i oktober 2014 kommit fram ligger i linje med tidigare insamlad information. Det som har förändrats är att Al Shabaab pressar befolkningen i de områden de kontrollerar än hårdare och deras misstänksamhet mot varandra och andra har ökat. Det har lett till att fler misstänks för att vara spioner vilket lett till att de dödas.

¹⁸⁵ Internationell organisation baserad i Nairobi, e-post 2015-02-04

¹⁸⁶ Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁸⁷ Ledare för paraplyorganisation för minoritetsgrupper i Baidoa, samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁸⁸ Internationell organisation (J), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁸⁹ Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

Lifos vill förtydliga att det som Al Shabaab företar under beteckningen *zakat* snarare handlar om godtycklig och hård beskattning av befolkningen, och ligger tämligen långt från den gängse definitionen av *zakat*.

4.6. Tvångsäktenskap

Det finns de flickor som vill gifta sig med en man i Al Shabaab men det finns också de som mot sin vilja används till sexuella tjänster och som tjänsteflickor i allmänhet. De kan användas till vad som helst och betraktas som Al Shabaabs egendom. En av Lifos samtalspartner i oktober 2014 uppgav att de stridande i Al Shabaab fortfarande får unga flickor i belöning.¹⁹⁰

I områden som Al Shabaab kontrollerar tvingar de unga flickor att gifta sig med män från Al Shabaab.¹⁹¹ Vid samtal i Baidoa i oktober 2014 uppgav två samtalspartner för Lifos att Al Shabaab inte sedan de drivits bort från staden tvingar flickor i Baidoa att gifta sig med dem.¹⁹²

En annan samtalspartner uppgav att man tror att det pågår fortfarande men att man inte hört om att Al Shabaab kommer till byar och tar hela grupper av flickor under 2014, som de gjorde under 2013. Däremot förekommer det fortsatt att enstaka flickor blir bortgifta. Al Shabaab förvarnar inte innan de kommer för att ta en flicka för giftermål, de bara dyker upp.¹⁹³

På frågan från Lifos hur en flicka som med tvång gifts bort till Al Shabaab lämnar sin make för att återvända hem tas emot, uppgav en samtalspartner att detta inte hänt nyligen. Samtalspartnern uppgav dock i relation till den frågan att de som är med i Al Shabaab, och som sedan de drivits ut ur staden befinner sig på landsbygden utanför staden, har kvar sina fruar och barn inne i Baidoa. Det finns inga hot mot dessa fruar utan de lever ett vanligt liv och accepteras normalt av sina familjer.¹⁹⁴

4.1. Lifos analys

Lifos noterar att informationen om tvångsäktenskap till män som är medlemmar i Al Shabaab är spretig och osäker. Det får anses som sannolikt att det fortsatt förekommer tvångsgiftermål av flickor till Al Shabaab men att det är osäkert i vilken omfattning det sker. Det förefaller dock som betydligt mindre vanligt i områden som inte kontrolleras av Al Shabaab.

4.2. Avhoppare

En vanlig stridande (fotsoldat) inom Al Shabaab som inte känner till någon viktig information och som efter att ha lämnat Al Shabaab tar sig till en

¹⁹⁰ Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁹¹ Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁹² Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014; Ledare för paraplyorganisation för minoritetsgrupper i Baidoa, samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁹³ Internationell organisation (O), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁹⁴ Ledare för paraplyorganisation för minoritetsgrupper i Baidoa, samtal i Baidoa oktober 2014

större stad, kommer Al Shabaab förmodligen inte att leta reda på. De flesta har dock en telefon, och Al Shabaab kommer att kontakta honom och försöka övertala honom att komma tillbaka, men de kommer förmodligen inte att åka och fysiskt ta med honom tillbaka. En anledning till det är att man vill ha motiverade stridande.¹⁹⁵ En annan anledning är att Al Shabaab saknar resurser.¹⁹⁶ Andra samtalspartner som Lifos träffade i oktober 2014 uppgav dock att det finns fall där Al Shabaab letat reda på vanliga soldater och fört dem tillbaka till Al Shabaab. Al Shabaab går hem till dem som hoppat av för att söka efter dem.¹⁹⁷ En person som har en viktig position inom Al Shabaab och hoppar av riskerar att Al Shabaab kommer att spåra upp vederbörande.¹⁹⁸ Al Shabaab kan vara skickliga och har förmåga att övervaka och förfölja desertörer.¹⁹⁹

Kvinnliga desertörer kan vara mycket viktiga mål för Al Shabaab att spåra upp eftersom kvinnor ofta har till uppgift att laga mat, lyssna, spionera och på så sätt samla information. De kan således besitta information som är viktig för Al Shabaab. Lifos fick under samtal i Somalia i oktober 2014 exempel på en kvinna som deserterat från Al Shabaab och som förföljdes, övervakades och sedan dödades av Al Shabaab.²⁰⁰

En del familjer som har söner som hoppar av från Al Shabaab får besök där de uppmanas lämna tillbaka sonen, medan andra inte har några problem alls. Det handlar om hur viktig roll barnet hade inom Al Shabaab. En del barn har fått stort förtroende inom Al Shabaab och känner till information som gör att det finns en rädsla hos Al Shabaab att hemligheter avslöjas. En del barn används som spioner, de går runt och lyssnar och lämnar information till Al Shabaab. Andra barn har inte någon viktig roll.²⁰¹

Om Al Shabaab känner till att en familjefar skickat iväg sin son som varit medlem i Al Shabaab hotar de pappan. I några fall har de dödat, men det är svårt att veta hur många som dödat av den anledningen. I exempelvis Mogadishu är dödandet utbredd och det går inte att avgöra vad som är av vilken anledning.²⁰²

Det finns rehabiliteringscenter för dem som hoppar av från Al Shabaab. Det finns ett i Mogadishu – Serendi Youth Rehabilitation Centre. I augusti 2014 fanns där 56 barn och 300 vuxna. Det är oklart vilken process man genomgår för att skickas till centret. En internationell organisation Lifos talade med uppgav att det inte finns någon rättssäker process. De barn som vistas i centret är barn som inte har varit i strid. Några av de barn som vistas där säger att de aldrig varit medlemmar i Al Shabaab. Det saknas dock

¹⁹⁵ Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁹⁶ Internationell organisation (O), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁹⁷ Internationell organisation (C), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁹⁸ Äldste från Mogadishu (2), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁹⁹ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

²⁰⁰ Ibid.

²⁰¹ Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

²⁰² Ibid.

skriftlig dokumentation om dem som vistas där, så det är svårt att veta. Det är också svårt att veta om de som utnyttjar SFG:s amnesti för Al Shabaab-medlemmar²⁰³ är säkra i rehabiliteringscentret. SFG:s position är inte helt klar, men en bra dag vill man att desertörerna ska vara säkra.²⁰⁴ Det är svårt att veta om desertörerna riskerar bestraffning från SFG:s sida. Det saknas vision från SFG:s /NISA:s sida. De tar hänsyn till om personen har haft en viktig position eller inte, men det är svårt att veta. Systemet saknar också transperens och rättssäker process. Det är svårt att svara på om rehabiliteringscentren är en arrest eller ett rehabiliteringscenter. Personer som utgör hög risk hamnar i NISA:s arrester. Utöver Serendi Youth Rehabilitation Centre i Mogadishu finns även ett center i Baidoa och ett i Beledweyne. Centret i Baidoa öppnade under sommaren 2014 och där finns även kvinnor och barn. Centret i Beledweyne öppnade under våren 2014. Några personer har blivit frigivna från rehabiliteringscentren men det saknas uppföljning.²⁰⁵

De som hoppat av från Al Shabaab och kommer tillbaka till samhället är tillbakadragna och skäms. De arbetar och försörjer sig själva.²⁰⁶

4.2.1. Lifos analys

Lifos noterar att informationen om huruvida Al Shabaab spårar upp avhoppare eller inte till viss del är motstridig och den information som Lifos har i ämnet är andrahandsuppgifter. Med det sagt bedömer Lifos det, mot bakgrund av de problem Al Shabaab som sådant står inför, som sannolikt att de i normalfallet inte har resurser att spåra upp vanliga fotsoldater som lämnar dem i syfte att döda dem eller föra dem tillbaka till rörelsen. Det finns dock inte anledning att misstro de uppgifter som finns om ett fåtal fall där detta trots allt inträffat. Vad som är anledningen till att Al Shabaab valt att prioritera att spåra upp just dessa fotsoldater är oklart.

5. Konflikten inverkan på civila

Det saknas tillförlitlig statistik över antalet döda och skadade i konflikten, bland annat på grund av att säkerhetssituationen i landet försvårar insamlingen av uppgifterna.

Den som befinner sig där strider pågår eller en attack utförs riskerar naturligtvis att skadas eller dö. I områden som kontrolleras av Al Shabaab är situationen gällande mänskliga rättigheter mycket svår, men säkerhetssituationen är generellt stabilare.²⁰⁷ Säkerhetssituationen varierar också beroende på vem du är. Vissa grupper av personer är särskilt utsatta. Dessa grupper situation har snarare försämrats under de senaste två åren.

²⁰³ Voice of America, *Somali President renews Amnesty Offer for Al-Shabaab Members*, 2015-01-28, <http://www.voanews.com/content/former-al-shabab-commander-urges-others-to-surrender/2616855.html> (hämtad 2015-04-27)

²⁰⁴ Internationell organisation (O), samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁰⁵ Internationell organisation (C), samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁰⁶ Äldste från Mogadishu (2), samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁰⁷ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

Antalet döda i strid har minskat jämfört med för nio år sedan. För gemene man är vare sig Al Shabaab eller strider generellt det största hotet utan kriminalitet, och den generella säkerhetssituationen för gemene man har förbättrats jämfört med tidigare år av oroligheter som pågått sedan 1991. Säkerhetssituationen varierar dock beroende på platsen.²⁰⁸

5.1. Grupper som är särskilt utsatta för våld

5.1.1. Utsatta mot bakgrund av samhällets struktur

I det somaliska samhället är kvinnor, barn, personer som tillhör minoritetsgrupper samt internflyktingar utsatta.²⁰⁹ Kvinnor riskerar sexuella övergrepp²¹⁰ och i princip alla flickebarn i hela Somalia utsätts för könsstympning i någon form.²¹¹ Personer från minoritetsgrupper är utsatta mot bakgrund av minoritetsgruppers svaga ställning i samhället.²¹² Internflyktingar saknar klanskydd och har i praktiken ingen möjlighet att få upprättelse inom det juridiska systemet.²¹³ Se annan rapportering för mer utförlig information om dessa gruppers situation.

5.1.2. Utsatta av Al Shabaab eller andra politiska motståndare

Det finns grupper i det somaliska samhället som löper högre risk att våld riktas mot dem, främst från Al Shabaab men det förekommer också riktat våld från andra politiska motståndare. Al Shabaab riktar sitt våld mot personer knutna till regeringen, parlamentet, SNAF, polisen, NGO:er och FN men även personer som uttrycker en åsikt som skiljer sig från Al Shabaabs värderingar, såsom exempelvis journalister, politiker, lärare, religiösa och lokala ledare men även affärsmän.²¹⁴

Pojkar och yngre män riskerar tvångsrekrytering.²¹⁵ Flickor och kvinnor i Al Shabaab-kontrollerat område riskerar tvångsäktenskap med medlem i Al Shabaab.²¹⁶ Flickor och kvinnor i Al Shabaab-kontrollerat område drabbas av de där gällande lagarna exempelvis genom att de inte får resa utan manlig eskort, att de måste klä sig i heltäckande kläder och att de hindras i sitt

²⁰⁸ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁰⁹ Internationell organisation (N), samtal i Mogadishu oktober 2014

²¹⁰ Internationell organisation (D), samtal i Nairobi oktober 2014

²¹¹ Lokal NGO (G), samtal i Mogadishu oktober 2014

²¹² EASO, *South and Central Somalia Country Overview*, 2014-08-01, s. 55f

<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33181> (hämtad 2015-04-27)

NOAS, *Persecution and Protection in Somalia*, 2014-04-01, s. 41

<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=32455> (hämtad 2015-04-27)

²¹³ Internationell organisation (D), samtal i Nairobi oktober 2014

²¹⁴ Lokal NGO (G), samtal i Mogadishu oktober 2014; Internationell organisation (Q) samtal i Baidoa oktober 2014

US Department of State, *Trafficking in Persons Report 2014 - Special Case: Somalia*, 2014-06-20, http://www.ecoi.net/local_link/278800/408346_de.html (hämtad 2015-02-26)

²¹⁵ Internationell organisation (C), samtal i Mogadishu oktober 2014

²¹⁶ Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014

yrkesutövande, t.ex. får inte en kvinnlig lärare undervisa utan sin makes närvaro i skolan.²¹⁷

5.1.3. Teförsäljerskor

Teförsäljerskor och andra kvinnor som säljer mat och dryck i småskalig verksamhet vid gatukanten har tidigare varit utsatta från Al Shabaab om de sålt sina varor till exempelvis SFG:s poliser. Det har handlat om att kvinnan ifråga dödats för att hon av Al Shabaab ses som att hon sympatiserar med SFG.²¹⁸ Vid Lifos samtal i Baidoa och Mogadishu i oktober 2014 framkom dock inget exempel från 2014 på att gatuförsäljerskor i den bemärkelse som nämnts ovan blivit attackerade för att de sålt till SFG:s poliser eller andra knutna till SFG. Däremot fanns sådana exempel från 2013 och tidigare.²¹⁹

I sammanhanget bör också nämnas att det fortsatt sker incidenter mot personer som i något större skala än ovan nämnda gatuförsäljerskor gör affärer med SFG eller med dem allierade. Exempelvis kan nämnas att en man som fått kontraktet för ett byggnadsarbete åt AMISOM på flygplatsen i Baidoa dödats. Mannen hade tidigare erhållit hot från Al Shabaab, men fortsatte jobba med det kontrakterade byggnadsarbetet trots hoten.²²⁰

5.1.4. Internflyktingar

Internflyktingars situation är mycket utsatt eftersom man i den situationen saknar klanskydd.²²¹ Det innebär att de saknar en egen röst och de är tillåtet villebråd utan reell möjlighet att få upprättelse inom det juridiska systemet. Polisens förmåga²²² att reagera på anmälningar och polisens professionalism är inte bra. Internflyktingar tenderar att inte anmäla brott till polisen.²²³

Anledningen till att människor blir internflyktingar varierar. De militära offensiver som AMISOM och SNAF genomförde under 2014 har lett till att människor tvingas lämna sina hem och fly till annan plats.²²⁴ Under Operation Eagle i mars 2014 tvingades fler än 74 000 personer i internflykt. Under Operation Indian Ocean som pågick under tidsperioden slutet av

²¹⁷ Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

²¹⁸ Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014; Lokal NGO (G), samtal Mogadishu oktober 2014

²¹⁹ Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014; Lokal NGO (G), samtal i Mogadishu oktober 2014; Äldste från Mogadishu (2), samtal i Mogadishu oktober 2014

²²⁰ Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

²²¹ För information om klanskydd hänvisas till annan rapportering, t.ex. Lifos rapport *Myndigheter och klansystem i Somalia*, 2012-11-30, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=29006> (hämtad 2015-04-09)

²²² För information om rätts- och säkerhetssektorn hänvisas till annan rapportering, t.ex. Lifos rapport *Myndigheter och klansystem i Somalia*, 2012-11-30, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=29006> (hämtad 2015-04-09) och Lifos rapport *Analys av situationen i Somalia*, 2015-02-26, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=34360> (hämtad 2015-04-09)

²²³ Internationell organisation (D), samtal i Nairobi oktober 2014

²²⁴ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

augusti till oktober 2014 tvingades mellan 7 000 och 8 000 personer att lämna sina hem.²²⁵ Andra skäl till att människor tvingas i internflykt är klankonflikter samt den press som ett liv i ett Al Shabaab-kontrollerat område innebär, t.ex. vad gäller beskattning.²²⁶ Under 2014 är det också en matkris i Somalia och risk för torka, vilket också kan tvinga människor att söka sig till områden där de kan få tillgång till mat. Säkerhet är dock den viktigaste faktorn.²²⁷ I främst Mogadishu och Kismaayo har 23 000 internflyktingar tvingats flytta från den privata eller statliga egendom där de tidigare bott.²²⁸

I Mogadishu flyttas internflyktingar till tre ställen utanför staden. Dessa platser är bättre än de temporära bosättningarna i regeringsbyggnader inne i staden där de tidigare bott. Det är inte klart hur SFG vill flytta internflyktingarna och markfrågan på de nya platserna är ännu inte löst. Marken kan dock användas så länge, men frågan är hur länge det kommer att gå. De flesta internflyktingar som finns i Mogadishu kommer från regionen Bay.²²⁹ Det finns en rörelse av att personer från Bay som befunnit sig i Mogadishu som internflyktingar flyttar tillbaka till Baidoa.²³⁰

I Kismaayo finns 4 000–5 000 internflyktingar vars behov inte kan tillgodoses av Ahmed Madobes administration. Det handlar om markfrågan men också om säkerhet för internflyktingarna. Man försökte i samband med översvämningar i juni och juli 2014 att flytta internflyktingar. Administrationen i Kismaayo kunde dock inte få fram mark till detta eftersom det är privatpersoner som äger marken.²³¹

Till staden Baidoa kommer flera personer, som tidigare bott i områden som kontrollerats av Al Shabaab, som internflyktingar för att de upplever att de inte klarar att stå emot den press som Al Shabaab sätter på dem.²³²

En samtalspartner uppgav att i det somaliska samhället kallar gemene man vanligen även fattiga människor i värdsamhället för internflyktingar. Det är därför viktigt att vara noga med definitionen av begreppet internflykting när det används.²³³

5.2. Lifos analys

Mot bakgrund av att det saknas tillförlitlig statistik över döda och skadade är det vanskligt att uttala sig med säkerhet om situationen för civila. En

²²⁵ Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014

²²⁶ Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

²²⁷ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

²²⁸ UNHCR, *Over 100,000 people displaced in Somalia so far this year as IDPs bear brunt of food insecurity crisis*, 2014-09-16, <http://www.unhcr.org/541810559.html> (hämtad 2015-01-27)

²²⁹ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

²³⁰ Internationell organisation (N), samtal i Mogadishu oktober 2014

²³¹ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

²³² Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

²³³ Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014

annan osäkerhetsfaktor gällande det antal som uppges är oklarheten kring definitionen av vem som är internflykting. Så vitt Lifos känner till saknas en tydlig definition för internflyktingskap, främst gällande när någon upphör att vara internflykting. Den lokala uppfattningen av begreppet bidrar också till osäkerhet av statistiken. Det bör dock noteras att det faktum att säkerhetssituationen generellt förbättrats för gemene man är en försiktig förbättring från en nivå av stor osäkerhet. Säkerhetssituationen förändras, framförallt i södra och centrala Somalia, med de lokala förhållandena.

Även om den generella säkerhetssituationen för gemene man förbättrats något har situationen för utsatta grupper som hotas av Al Shabaab inte förbättrats, utan snarare försämrats något.²³⁴ Al Shabaab har i och med sina territoriella förluster ytterligare fokuserat på riktade attacker mot dem de anser vara deras fiender. Noteras bör att de grupper som nämns i avsnitt 5.1.2 ovan är exempel på grupper som uppfattas som fiender till Al Shabaab och därför riskerar att utsättas för våld, men uppräkningsen är inte uttömmande.

Al Shabaab har generellt sett mer aktiviteter, såsom attacker och mord, i större strategiska städer med Mogadishu som den mest utsatta staden. Mot bakgrund av att Al Shabaabs intresse för att attackera teförsäljerskor och andra kvinnor som säljer mat och dryck i småskalig verksamhet förefaller ha minskat markant under 2014, finns det anledning att tro att det är tecken på att Al Shabaab samlar sina krafter till attacker mot mer strategiska mål som är starkare kopplade till SFG än exempelvis teförsäljerskorna.

De grupper som är utsatta på grund av sin svaga position i det somaliska samhället, har mot bakgrund av att kriminalitet är ett allt större problem och att dessa grupper är de som har svårast att söka upprättelse i händelse av övergrepp, en fortsatt prekär situation.

6. Rekrytering

6.1. SNAF och klanmiliser

SNAF har en relativt formell rekrytering till väpnade styrkor. De absorberar före detta krigsherrar och klanmiliser i sina led.²³⁵ SNAF själva rekryterar egentligen inte barn under 18 år. En internationell organisation Lifos talade med i Somalia i oktober 2014 gav uttryck för att SNAF verkligen gjort en ansträngning för att inte rekrytera barn. Däremot rekryterar miliser som är allierade med SNAF barn.²³⁶ Det är inte alltid någon klar linje mellan vad som är SNAF och vad som är klanmilis.²³⁷ Ett exempel som ges är ASWJ som rekryterar klanbaserat. De kidnappar inte i syfte att rekrytera. Det är lättare att rekrytera genom klaner som är allierade med ASWJ. Att det finns barn i milisleden handlar bland annat om att man i Somalia generellt anses vuxen när man är 15 år, således finns det barn i åldrarna 15–18 år som

²³⁴ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

²³⁵ Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

²³⁶ Internationell organisation (O), samtal i Mogadishu oktober 2014

²³⁷ Internationell organisation (C), samtal i Mogadishu oktober 2014

rekryteras. Det förekommer dock utöver det att barn yngre än 15 år rekryteras. Betalningen i den här typen av miliser är ofta inte regelbunden, ibland är betalningen att man får ett gevär.²³⁸ Andra klanbaserade miliser som rekryterar är habr gedir och biya mal i Shabelle Hoose, och även där förekommer det att barn rekryteras.²³⁹

Varje klan har unga beväpnade män som kan försvara klanen, genom att vid behov samla sig för att strida. Det handlar dock inte nödvändigtvis om rekrytering.²⁴⁰

6.2. Al Shabaab

Det går inte att säga att Al Shabaab ändrat tillvägagångssätt vid rekrytering efter AMISOM:s och SNAF:s militäroffensiv Operation Indian Ocean, men de har numera kontroll i färre städer.²⁴¹ Lifos har också fått information om att Al Shabaab närmar sig föräldrarna, att de skickar andra barn att prata med pojkarna och hotar föräldrar om de inte skickar eller tillåter pojken att åka. Om hoten fortsätter är de flesta fäder inte starka nog att stå emot Al Shabaabs krav. Det förekommer dock att en del fäder står emot. Om fadern då efter en tid gör ett litet misstag reagerar Al Shabaab kraftigt i relation till misstaget. Al Shabaab kommer att fortsätta sätta fadern under press. De vill inte att folk ska koppla hoten till att fadern nekar pojken att gå i skolan på Al Shabaabs utbildningscenter, utan riktar hot mot fadern på andra sätt. Det tillvägagångssättet väljs för att Al Shabaab försöker bibehålla goda relationer med befolkningen.²⁴² En internationell organisation uppgav att man inte hört talas om att fadern i ett sådant läge säger nej och menar att det inte är något realistiskt alternativ att säga nej när Al Shabaab vill rekrytera en son i familjen.²⁴³

Det förekommer också att föräldrar i Al Shabaab-kontrollerat område skickar sina söner till släktingar på andra orter där SFG har drivit ut Al Shabaab, eller till släkt i Kenya eller i Etiopien.²⁴⁴ Det är inte *korsasho*²⁴⁵, eftersom det inte är av fri vilja som man skickar bort sina barn utan för att man känner sig tvingad.²⁴⁶

Under hösten 2014 minskade rekryteringen till Al Shabaab. En person som bor och arbetar i Somalia, som vill bevara sin anonymitet, hade inte hört om tvångsrekrytering utmed vägarna under den tiden. Det är inte längre så

²³⁸ Internationell organisation (O), samtal i Mogadishu oktober 2014

²³⁹ Internationell organisation (C), samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁴⁰ Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

²⁴¹ Internationell organisation (A), samtal i Baidoa oktober 2014

²⁴² Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

²⁴³ Internationell organisation (C), samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁴⁴ Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

²⁴⁵ Med *korsasho* menas ett åtagande att frivilligt försörja, utbilda och beskydda ett minderårigt barn på samma sätt som en biologisk förälder skulle ha gjort.

(Migrationsverket, *Somalia Äktenskap samt vårdnad om barn*, 2009-06-07, s. 30

<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=20971> (hämtad 2015-04-28)

²⁴⁶ Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

attraktivt att gå med i Al Shabaab, som inte längre har så mycket att erbjuda. Al Shabaab rekryterar mindre än ett år tidigare, d.v.s. under hösten 2013.²⁴⁷

En internationell organisation uppgav å andra sidan att när militäroffensiverna skedde 2014 ökade Al Shabaabs rekrytering. De för bort och de kidnappar pojkar och män och de utför razzior. Samma organisation uppgav att det är mer tvång vid rekryteringen nu, även om det fortfarande förekommer att Al Shabaab kommer till skolor och övertalar pojkar, bland annat genom att locka med att jihad leder till att man kommer till paradiset. Det förekommer också att man lockar med att ge pengar till dem som ansluter sig.²⁴⁸

Det förekommer rekrytering även från områden som Al Shabaab inte kontrollerar, även om det är i mindre omfattning. Det går till så att Al Shabaab skickar en kille som nästlar sig in och pratar gott om Al Shabaab, och på så sätt övertygar att man ska gå med.²⁴⁹ Al Shabaab har också nära relationer med en del klaner, t.ex. med biya maals klanmilis. Sådana relationer kan vara fluktuerande och liknas vid konvenansäktenskap.²⁵⁰ En internationell organisation uppgav att fattigdom leder till risk för rekrytering av Al Shabaab som drar fördel av de fattigas utsatta situation. Al Shabaab rekryterar i hela Somalia och även i grannländerna.²⁵¹

En representant för en paraplyorganisation för minoritetsgrupper, som bor och verkar i Somalia, uppgav att Al Shabaab inte längre rekryterar från staden Baidoa. Denne har inte hört talas om tvångsrekrytering och menar att Al Shabaab normalt sett inte sysslar med det. SFG och humanitära organisationer har bidragit med större medvetandegörande. Humanitära organisationer har också bidragit till att personer får yrkesförberedande utbildning.²⁵² En internationell organisation uppgav att rekrytering till Al Shabaab definitivt pågår, dock oklart om den pågår inne i Baidoa stad. Stadsgränsen är väldigt porös.²⁵³

Flickor som rekryteras till Al Shabaab rekryteras inte till strid, utan de får i uppgift att laga mat och utnyttjas sexuellt.²⁵⁴

6.3. Lifos analys

Vad gäller rekrytering av barn i Somalia vill Lifos inledningsvis peka på det faktum att i det somaliska samhället är av tradition femton år den ålder vid vilken man anses vuxen. Detta även om det i de konstitutioner som finns i Somalia anges att den är barn som ännu inte fyllt arton år. I

²⁴⁷ Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014

²⁴⁸ Internationell organisation (O), samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁴⁹ Ibid.

²⁵⁰ Internationell organisation (C), samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁵¹ Internationell organisation (F2), samtal i Nairobi oktober 2014

²⁵² Ledare för paraplyorganisation för minoritetsgrupper i Baidoa, samtal i Baidoa oktober 2014

²⁵³ Internationell organisation (A), samtal i Baidoa oktober 2014

²⁵⁴ Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

Barnkonventionen slås bland annat fast att som barn betraktas den som ännu inte fyllt arton år.²⁵⁵ I *The Paris Principles* slås dessutom fast att med rekrytering menas såväl obligatorisk och frivillig som rekrytering under tvång.²⁵⁶ Det innebär att begreppet tvångsrekrytering i en del rapportering och statistik alltid används om barn (under arton år) som rekryterats oavsett hur rekryteringen gått till eller vid rekryteringstillfället upplevts av barnet. En del källor Lifos talat med använder dock endast begreppet tvångsrekrytering när ett barn rekryterats mot sin vilja.

Mot denna bakgrund bedömer Lifos utifrån den inhämtade informationen att SNAF gör försök att inte ha barn i sina militära led. Det är dock inte alltid glasklart vad som är SNAF och vad som är en associerad klanmilis, inte ens för de som är rekryterade. Således kan det ändå förekomma rekrytering av barn i delar av det som uppfattas som SNAF. Lifos har inte fått uppgifter om att SNAF eller med dem allierade miliser eller andra klanmiliser kidnappar eller använder annat våld i rekryteringen.

Tvångsrekrytering i betydelsen att våld används som tvångsmedel sker till Al Shabaab, men också genom att pojkarna och de unga männen tas med under falska premisser om exempelvis utbildning eller att de övertalas om utsikter om lön i detta liv och möjligheten att komma till paradiset i nästa liv. Det förekommer motstridiga uppgifter om huruvida tvångsrekryteringen till Al Shabaab ökat eller inte. Lifos konstaterar att rekryteringen främst sker i områden som kontrolleras av Al Shabaab och att Lifos saknar förstahandsuppgifter därifrån. Det finns dock förstahandsuppgifter om att t.ex. personer som bor i Al Shabaab-kontrollerat område tar sig till städer varifrån Al Shabaab drivits bort då pressen på dem annars är för stor. Vidare att man skickar iväg sina söner till andra orter än den Al Shabaab-kontrollerade hemorten. Lifos bedömer att det tyder på att rekrytering pågår i de områdena, om än oklart i vilken omfattning. Al Shabaab rekryterar även i områden som de inte längre kontrollerar, men i mindre omfattning.

7. Situationen för personer som återvänder

Det finns ett visst återvändande från Kenya, främst från flyktinglägren i Dadaab, till Somalia. Gränsen mellan de båda länderna är porös och folk åker fram och tillbaka. FN hade i oktober 2014 inte officiellt börjat facilitera återvändande än. De som åker tillbaka kan vara bönder som åker tillbaka för att bruka jorden, och därefter återvända till Dadaab. Andra åker på ”go and see” resor, för att rekognosera möjligheterna för ett mer långsiktigt återvändande. Det saknas dock någon systematisk datainsamling om orsaken till att folk återvänder till Somalia. I grova drag uppskattades det i oktober 2014 vara mellan 100 och 150 personer per vecka som återvänder. I

²⁵⁵ Barnombudsmannen, *Barnkonventionen*, artikel 1, <http://www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/barnkonventionen/konventionstext/en/> (hämtad 2015-04-24)

²⁵⁶ The Paris Principles, *Principles and Guidelines on Children Associated with Armed Forces or Armed Groups*, February 2007, s. 7, <http://www.unicef.org/emerg/files/ParisPrinciples310107English.pdf> (hämtad 2015-04-17)

Dadaab finns skolor med gratis undervisning, hälsovård och försörjningsmöjligheter i form av mindre daglönjobb. Den som återvänder till Somalia kan inte räkna med att den servicen finns där.²⁵⁷ Den som återvänder från Dadaab får en matranson som ska räcka i tre månader från World Food Programme (WFP) när de når sin slutdestination. Flera byar är dock belägna så att hjälporganisationer inte har tillgång till byn. Många av dem som återvänt från Dadaab och som har sin hemort i en sådan by kommer att stanna i Kismaayo och sluta som internflyktingar där. Som internflykting får man hjälp från WFP och viss säkerhet via den *gatekeeper*²⁵⁸ som personen får betala för att få vistas i internflyktinglägret. Det kommer att leda till att antalet internflyktingar i Kismaayo ökar.²⁵⁹

Det förekommer också att personer från diasporan återvandrar till Somalia, exempelvis i FINNSOM-projektet där främst finsksomalier arbetar i hälsosektorn framförallt i Somaliland och Puntland, men även i Mogadishu. De som kommer till Mogadishu håller låg profil. De förses med en nödtelefon och det finns en evakueringsmekanism. Några stannar efter att tvåårskontraktet löpt ut, medan andra åker hem. De har sina familjer i Europa, men de erbjuds en karriär i Somalia, t.ex. som politiker. Diasporan blir generellt väl mottagen i Somalia. Varje somalier i Somalia har någon kontakt med diasporan.²⁶⁰ Det finns också akademiker från diasporan som återvänder för att arbeta med organisationer eller SFG. Det finns ungefär 80 personer som jobbar på olika ministerium inom SFG:s administration. För att underlätta deras situation säkerhetsmässigt har International Organization for Migration (IOM) en buss som hämtar dem för att köra dem till jobbet. Många har dock valt att i stället få ut en ersättning och sköta säkerheten själv. De tar då taxi till jobbet i stället. För att hantera säkerhetssituationen rör de sig bara mellan hemmet och arbetet. Inledningsvis bodde dessa personer vanligen på hotell, men nu föredrar många att ordna boendet själva. De bor i de områden i Mogadishu som betraktas som säkrare, såsom Makaram, Hodan och vid flygplatsen. De flesta bor i lägenheter men har överenskommelser med restauranger om mat medan andra har tjänstefolk som går ut och handlar mat samt lagar maten åt dem. Det handlar om säkerhet, men också om möjligheten att framgångsrikt pruta på priserna.²⁶¹

Den som vill flytta till Mogadishu – oavsett varifrån man flyttar – kan om vederbörande är välbeställd hyra ett hus. Om man inte har ekonomiska förutsättningar till det får man försöka så gott man kan. Finns möjligheten kontaktar den som ska flytta till staden släktingar eller klanmedlemmar för

²⁵⁷ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

²⁵⁸ *Gatekeeper* är en person som skenbart tillhandahåller säkerhet men de facto kontrollerar internflyktinglägret. En gatekeeper är ofta från en lokalt dominant klan och kan ha kopplingar till lokala makthavare. Vederbörande bestämmer var internflyktingarnas bosättningar kan placeras och deras tillgång till dessa samt ofta även deras tillgång till humanitär hjälp. (Human Right Watch, *Hostages of the Gatekeepers*, 2013-03-01, s. 4 <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=29840> hämtad 2015-04-24)

²⁵⁹ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

²⁶⁰ Ibid.

²⁶¹ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

att bo med dem ett tag. Vissa familjer låter avlägsna släktingar bo med dem, men det är många som inte har råd med det. Det är skillnad om det är en nära familjemedlem som exempelvis en syster, då anstränger man sig mer för att fortsätta hjälpa till. Man försöker dock hjälpa människor om man kan.²⁶²

7.1. Lifos analys

Det förtjänar att påpekas att situationen för dem som återvänder skiljer sig åt beroende av vilken ställning de har i samhället och vad de har att komma till i Somalia. En faktor som påverkar situationen vid hemkomsten är vilken klan eller minoritetsgrupp man tillhör och dess position i samhället dit man återvänder. En annan faktor är om man har ett reellt nära kontaktnät på platsen. Det har att göra med hur nära man står varandra, släktmässigt men också känslomässigt och om man under sin frånvaro hållit kontakten eller inte. Ytterligare en faktor är om man har ett arbete och vilken inkomst ett sådant arbete genererar. Ju bättre inkomst, desto större möjlighet att bekosta säkerhetsåtgärder. Därutöver har det förstås betydelse vilken profil individen har. En person som exempelvis återvänder för att jobba med SFG hamnar i en utsatt situation, eftersom vederbörande då riskerar att bli målgrupp för våld från t.ex. Al Shabaab.

8. Resa på landsväg

8.1. Transportsätt och vägspärrar

Det går persontransporter på vägarna i södra och centrala Somalia. Resandet på landsväg varierar över året. De flesta vägarna är inte asfalterade och är det regnsäsong bildas lera och vägarna blir svårframkomliga. Under den perioden är det mycket få som reser.²⁶³ Normalt reser man på dagtid och stannar till för natten.²⁶⁴ Om man reser med minibuss eller lastbil betalar man en avgift till chauffören som sedan betalar avgifterna som uppkommer vid de vägspärrar som finns utmed vägarna.²⁶⁵ En man som Lifos samtalade med i Baidoa i oktober 2014 uppgav att hans familj nyligen rest med buss från Mogadishu där de vistats en längre tid, tillbaka till Baidoa. Priset var 20 USD per säte i bussen samt att han därutöver betalade 40 USD för plats i bagageutrymmet. En manlig släkting till familjen följde med under bussresan för att inte mannens fru skulle resa ensam.²⁶⁶ Hur man reser är en kostnadsfråga. Buss är det dyraste färdmedlet på vägarna. Det billigaste är att gå till fots eller att hyra en åsna. Man kan också åka med lastbilstransporter som transporterar varor.²⁶⁷

Det finns vägspärrar i såväl territorium som kontrolleras av Al Shabaab som territorium som kontrolleras av SFG eller med SFG allierade.

²⁶² Lokal NGO (S), samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁶³ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

²⁶⁴ Chaufför 1, samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁶⁵ Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014; Chaufför 1, samtal i Mogadishu oktober 2014; Chaufför 2, samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁶⁶ Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014

²⁶⁷ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

Det förekommer att den som reser också kan råka ut för oväntade vägspärrar upprättade av någon milis eller banditer.²⁶⁸ Vid dessa vägspärrar löper resenärerna risk att kidnappas, rånas eller dödas och flickor och kvinnor att våldtas.²⁶⁹ En kidnappning slutar med att de ber släktingarna betala en lösensumma. En av de chaufförer Lifos talade med i Mogadishu i oktober 2014 känner till en kidnappning som skedde vid en sådan här vägspärr i juli 2013. Familjen betalade en lösensumma om 50 USD.²⁷⁰ En annan chaufför Lifos talade med uppgav att han vid ett tillfälle, när han hade en kvinna som passagerare i lastbilen, stoppades vid en vägspärr och blev slagen med en pistol och kvinnan våldtogs. Männen vid vägspärren tvingade till och med honom att klä av kvinnan. Efter våldtäkten fick såväl chauffören som den kvinnliga passageraren tillåtelse att fortsätta resan. Dessa miliser eller banditer kan också be chauffören lasta av alla sina varor från lastbilen, och sedan stjäla alla viktiga saker som exempelvis mobiltelefoner.²⁷¹ Störst risk för rån är det på de sträckor längs med vägen där vare sig Al Shabaab, SNAF eller AMISOM finns.²⁷²

Säkerheten på vägarna avspeglas också i prisbilden på varor i städerna. Mat- och oljepriser sjunker när vägarna är säkrare och går upp när vägarna är mer osäkra.²⁷³

En lastbilschaufför som transporterar varor sträckan Mogadishu–Baidoa–Dollow uppgav vid samtal med Lifos i oktober 2014 att det finns stora respektive små vägspärrar. På vägen ut från Mogadishu är den första vägspärren Ex Control som är belägen mellan Mogadishu och Elasha Biya. Det är SFG:s vägspärr och där betalar man 800 000 somaliska shilling eller 250 USD och får ett kvitto för erlagd avgift. Vid Ex Control genomförs också den mest genomgripande säkerhetskontrollen, där man bland annat letar efter explosiva medel.²⁷⁴ Därefter passeras ytterligare ordinarie vägspärrar, varav man vid vissa måste betala en avgift. Följande vägspärrar passeras efter Ex Control på vägen mot Dollow: Alamaar (avgift), Iskidark (avgift), Awdile (avgift), Bardale (avgift), Qasa Omin (avgift), Yurkud (avgift), Luuq (avgift), Geedweyn, (ingen avgift, bara kontroll), Shatiloow (ingen avgift, bara kontroll), Dowlada, Warawa och Maxmebile. De vägspärrar där man inte betalar är det säkerhetskontroller. Varorna lastas av och kontrolleras. En del av dessa vägspärrar kontrolleras av SFG medan andra kontrolleras av Al Shabaab. Vägen mellan Qasa Omin och Luuq kontrolleras exempelvis av Al Shabaab, och de bemannar vägspärrarna där.²⁷⁵

²⁶⁸ Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014; Chaufför 1, samtal i Mogadishu oktober 2014; Chaufför 2, samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁶⁹ Lokal NGO (R), samtal i Baidoa oktober 2014; Chaufför 1, samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁷⁰ Chaufför 1, samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁷¹ Chaufför 2, samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁷² Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014

²⁷³ Ibid.

²⁷⁴ Chaufför 1, samtal i Mogadishu oktober 2014; Chaufför 2, samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁷⁵ Chaufför 2, samtal i Mogadishu oktober 2014

Al Shabaab har fokus på beskattning och individkontroller vid sina vägspärrar.²⁷⁶ Al Shabaab letar vid kontrollerna efter personer av intresse för dem samt efter gods som är förbjudet inom det territorium de kontrollerar, såsom t.ex. elektronik som anses oislamisk.²⁷⁷ Al Shabaab finns kvar strax utanför städer som de drivits ut från och hindrar i vissa fall transporter att nå staden.²⁷⁸

Kvinnor måste vid resa genom område som kontrolleras av Al Shabaab följa de klädkoder och regler som gäller i området. Kvinnor måste exempelvis sitta på från män separata säten, bära täckande kläder och resa med manlig eskort.²⁷⁹ Det förekommer att kvinnor som reser utan manlig eskort vid en av Al Shabaabs vägspärrar pekar på någon man i bussen, eller på chauffören, och uppger att han är hennes make eller bror.²⁸⁰ Hon kan också säga att maken befinner sig i staden man är på väg till eller säga att hon är frånskild.²⁸¹ Om hon då är tursam är inte personen från Al Shabaab från trakten och känner inte igen vare sig kvinnan eller mannen. Al Shabaab kommer försöka bekräfta släktskapet.²⁸² Om det vid en kontroll kommer fram att kvinnan inte är gift så som hon sagt, kan hon hållas kvar och man kontaktar hennes föräldrar för att bekräfta att hon får resa. När hon hålls kvar kan hon placeras under ett träd eller får ligga ned på magen på marken. Om kvinnan avslöjats med lögn kan hon t.ex. tvingas att dricka tre liter vatten. De kan också komma att ta henne till en plats med döda kroppar och hota att döda henne om hon inte berättar sanningen. Dock uppgav en chaufför som Lifos talade med vid besök i Mogadishu i oktober 2014 att Al Shabaab normalt inte våldtar kvinnor.²⁸³ Man vet när man reser att den första frågan Al Shabaab ställer till en kvinna är var hennes manliga eskort är och förbereder sig därför innan man åker.²⁸⁴

En chaufför uppgav att det händer att man organiserar en lastbilstransport så att befälhavare inom SNAF betalas för att de ska eskortera lastbilstransporten. Det kan vara en militär konvoj som ska transportera soldater eller åka på militärt uppdrag. Det måste vara en befälhavare man gör upp med. Befälhavaren åker sedan i ett eget fordon framför lastbilen och pratar med människor inför passagen. Militären betalas i efterhand, när man kommit fram på ett säkert sätt. Militären uppfattas dock inte som pålitliga, och lastbilschauffören måste i alla fall betala vid vägspärrarna. Däremot uppfattas det som säkert att resa med en militär konvoj. Om man blivit stoppad vid flera vägspärrar än väntat, eller fått betala mer vid någon

²⁷⁶ Internationell organisation (D), samtal i Nairobi oktober 2014

²⁷⁷ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

²⁷⁸ Internationell organisation (N), samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁷⁹ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014; Chaufför 2, samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁸⁰ Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014

²⁸¹ Chaufför 2, samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁸² Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014

²⁸³ Chaufför 2, samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁸⁴ Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014

vägsräddning än beräknat, kan man inte betala militären när man kommer fram. Militären blir besviken och man får göra upp en plan för hur han ska betalas längre fram.²⁸⁵

Att resa landvägen i framförallt södra och centrala Somalia är riskfyllt och beslutet att företa resan tas efter noggrant övervägande om dess nödvändighet kontra riskerna att företa den.²⁸⁶ En tjänsteman vid ett FN-organ uppgav att vägen mellan Baidoa och Mogadishu samt vägen mellan Beledweyne och Mogadishu är säkrad till en nivå att man kan använda den om man har tillgång till eskort av AMISOM och SNAF.²⁸⁷ Den i det somaliska samhället som är resursstark lever lite i likhet med internationell personal stationerad i Somalia, d.v.s. har möjlighet att ha vakter utanför sitt hus och kan resa med väpnad eskort.²⁸⁸ Utöver situationen på landsvägarna i södra och centrala Somalia har säkerhetssituationen på landsvägen mellan Boosaaso och Garoowe i Puntland försämrats. Vägsträckan är utsatt för kriminalitet av såväl Al Shabaab som klanmiliser.²⁸⁹ Vägen mellan Gaalkacyo och Beledweyne har under 2014 varit utsatt för ett mindre antal säkerhetsincidenter än andra vägar, även om det förekommer attacker från Al Shabaab även på den vägen.²⁹⁰

8.2. Lifos analys

Att resa på vägnätet i framförallt södra och centrala Somalia utanför städerna är farligt och oförutsägbart. AMISOM och SNAF kan inte säkra hela vägsträckor mellan städerna, men kan på en del av dessa vägar ta sig fram i konvojer. För dem som inte har tillgång till en sådan konvoj ökar riskerna med resandet. Vid de vägsräddningar som finns riskerar passagerarna att utsättas för övergrepp av den som sköter vägsräddningen, oavsett om det är Al Shabaab eller någon regeringsvänlig milis eller ett banditgång. Somalier gör dock resor landvägen, men det förtjänar att påpekas att det inte handlar om nöjesresor utan de resor som företas görs efter noggrant övervägande om risken kontra nödvändigheten.

²⁸⁵ Chaufför 2, samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁸⁶ Internationell organisation (A), samtal i Baidoa oktober 2014

²⁸⁷ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁸⁸ Internationell organisation (J), samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁸⁹ UN Security Council, *Report of the Secretary General on Somalia January 2015*, 2015-01-23, punkt 18,

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2015/51 (hämtad 2015-02-10)

²⁹⁰ Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014

Källförteckning

Elektroniska källor

African Union, *Report of the Chairperson of the Commission on the Situation in Somalia on the occasion of the 462nd Meeting of the Peace and Security Council*, 2014-10-16,
http://cpauc.au.int/en/sites/default/files/psc.462.rpt_somalia.16.10.2014.pdf
(hämtad 2015-03-13)

African Union Peace and Security, *AMISOM troops complete advance linking Mogadishu and Baidoa*, 2013-04-01
<http://www.peaceau.org/en/article/amisom-troops-complete-advance-linking-mogadishu-and-baidoa> (hämtad 2015-04-22)

Al Jazeera, *Al-Shabab intelligence chief says he is quitting*, 2015-01-27
<http://www.aljazeera.com/news/2015/01/al-shabab-intelligence-chief-quitting-150127180558773.html> (hämtad 2015-02-05)

All Africa, Sabahi (Washington, DC), *Somalia: Clashes Erupt in Baidoa Between Rival Regional Groups*, 2014-03-24
<http://allafrica.com/stories/201403250151.html> (hämtad 2015-04-22)

All Africa, *Somalia: Senior Al-Shabaab Chief Confirmed Dead in Dinsoor Airstrike*, 2015-02-04 <http://allafrica.com/stories/201502050213.html>
(hämtad 2015-03-17)

AMISOM, *Press Release African Union Troops Capture Marka*, 2012-08-27, <http://amisom-au.org/2012/08/african-union-troops-capture-marka/>
(hämtad 2015-03-16)

AMISOM, *Press Release African Union Troops Cross Shabelle River and Secure Afgooye Town*, 2012-05-25 <http://amisom-au.org/2012/05/african-union-troops-cross-shabelle-river-and-secure-afgooye-town/> (hämtad 2015-04-22)

AMISOM, *Somali Forces, AMISOM secure Jawhar*, 2012-12-09
<http://amisom-au.org/2012/12/somali-forces-and-amisom-secure-jawhar/>
(hämtad 2015-04-22)

AMISOM, *US Drone Attack In Somalia kills Westaget Terror Mastermind Adan Garaar*, 2015-03-13, <http://somaliamediamonitoring.org/march-13-2015-daily-monitoring-report/> (hämtad 2015-03-17)

Barnombudsmannen, *Barnkonventionen*,
<http://www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/barnkonventionen/konventionstexten/> (hämtad 2015-04-24)

BBC News, *Ahmed Abdi Godane: Somalia's killed al-Shabab leader*, 2014-09-09 <http://www.bbc.com/news/world-africa-29034409> (hämtad 2015-01-20)

BBC News, *Ethiopian troops capture Beledweyne from Somalia militants*, 2011-12-31 <http://www.bbc.com/news/world-africa-16372453> (hämtad 2015-04-22)

Critical Threats, *Profile: Ahmad Umar (Abu Ubaidah)*, 2015-02-17 <http://www.criticalthreats.org/somalia/al-shabaab-leadership/ahmed-umar-abu-ubaidah-february-17-2015> (hämtad 2015-03-19)

Deutsche Welle, *Somalia: U.S. Targets Al-Shabaab Leader in Somalia With Drone Strike*, 2015-02-04 <http://allafrica.com/stories/201502040350.html> (hämtad 2015-02-05)

European Asylum Support Office (EASO), *South and Central Somalia Country Overview*, 2014-08-01, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33181> (hämtad 2015-04-27)

Garowe online, *Division surrounds Somalia President's visit to Dhusamareb [Report]*, 2015-04-08, <http://www.garoweonline.com/page/show/post/2245/controversy-surrounds-somalia-presidents-visit-to-dhusamareb-report> (hämtad 2015-04-09)

Garowe online, *Somalia: Central State formation convention postponed to Monday*, 2015-04-11 <http://www.garoweonline.com/page/show/post/2278/somalia-central-state-formation-convention-postponed-to-monday> (hämtad 2015-04-13)

Garowe Online, *Somalia – Federal Govt, Ethiopian Forces Liberate Strategic Town of Hudur*, 2014-03-07 <http://allafrica.com/stories/201403080078.html> (hämtad 2015-04-22)

Garowe online, *Somalia: President Hassan declares Dhusamareb Central State capital*, 2015-04-08 <http://www.garoweonline.com/page/show/post/2249/somalia-president-declares-dhusomareb-as-central-regions-capital> (hämtad 2015-04-09)

Hiiraan Online, *Somalia puts bounty on Al-Shabab leaders*, 2015-04-09 http://www.hiiraan.com/news4/2015/Apr/98997/somalia_puts_bounty_on_a_l_shabab_leaders.aspx (hämtad 2015-04-13)

Human Right Watch, *Hostages of the Gatekeepers*, 2013-03-01, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=29840> hämtad 2015-04-24

Jamestown Foundation, *Can Somalia's al-Shabaab Survive the Loss of Kismayo?*, 2012-10-18,
http://www.ecoi.net/local_link/229774/338105_en.html (hämtad 2015-03-16)

Norwegian Organisation for Asylum Seekers (NOAS), *Persecution and Protection in Somalia*, 2014-04-01,
<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=32455>
(hämtad 2015-04-27)

Migrationsverket, *Somalia Äktenskap samt vårdnad om barn*, 2009-06-07,
<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=20971>
(hämtad 2015-04-28)

Reuters, *Somalia's al Shabaab name new leader after U.S. strike, warn of revenge*, 2014-09-06, <http://www.reuters.com/article/2014/09/07/us-somalia-usa-islamist-idUSKBN0H10LK20140907> (hämtad 2015-03-19)

Reuters, *U.S. confirms drone strike killed al Shabaab leader in Somalia*, 2014-12-31 <http://www.reuters.com/article/2014/12/31/us-usa-somalia-airstrike-idUSKBN0K90YA20141231> (hämtad 2015-02-05)

Sabahi, *Somali elders defy al-Shabaab order to stay away from Central State conference*, 2015-01-22
http://sabahionline.com/en_GB/articles/hoa/articles/features/2015/01/22/feature-01 (hämtad 2015-01-27)

Somalia Newsroom, *Somali Government and AMISOM Troops Move Into Balcad in Middle Shabelle Region*, 2012-06-26
<http://somalianewsroom.com/2012/06/26/somali-government-and-amisom-troops-move-into-balcad-in-middle-shabelle-region/> (hämtad 2015-04-22)

Strategic Intelligence News, *Al-Shabaab Terrorists Loss Of Koday Port & Island To Kenya Army A Big Blow*, 2015-03-24
<http://www.intelligencebriefs.com/al-shabaab-terrorists-loss-of-koday-port-island-to-kenya-army-a-big-blow/>

The Paris Principles, *Principles and Guidelines on Children Associated with Armed Forces or Armed Groups*, February 2007, sid 7
<http://www.unicef.org/emerg/files/ParisPrinciples310107English.pdf>
(hämtad 2015-04-17)

UNDSS Baidoa samt Hiiraan online, *Death toll rises to 10 in militants attack in Baidoa*, 2015-03-12
http://www.hiiraan.com/news4/2015/Mar/98556/ font_color_red breaking_news font_death toll rises to 10 in militants attack in baidoa.aspx
(hämtad 2015-03-12)

UNHCR, *Over 100,000 people displaced in Somalia so far this year as IDPs bear brunt of food insecurity crisis*, 2014-09-16
<http://www.unhcr.org/541810559.html> (hämtad 2015-01-27)

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2013-05-31,
http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1371048709_n1334531-326.pdf
(hämtad 2015-03-16)

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2013-09-03,
http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1380116797_somalia.pdf (hämtad 2015-03-13)

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2013-12-02, <http://www.refworld.org/docid/52a058af4.html>
(hämtad 2015-03-16)

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2014-03-03, punkt 14,
http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1394792023_n1424387somalia.pdf
(hämtad 2015-03-16)

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2014-05-12,
<http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/N1432126.pdf> (hämtad 2015-03-13)

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2014-09-25, <http://www.refworld.org/docid/543662844.html>
(hämtad 2015-03-03)

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia January 2015*, 2015-01-23,
http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1423052016_n1501704somal.pdf
(hämtad 2015-03-16)

US Department of State, *Trafficking in Persons Report 2014 - Special Case: Somalia*, 2014-06-20,
http://www.ecoi.net/local_link/278800/408346_de.html (hämtad 2015-02-26)

Voice of America, *Somali President renews Amnesty Offer for Al-Shabaab Members*, 2015-01-28, <http://www.voanews.com/content/former-al-shabab-commander-urges-others-to-surrender/2616855.html> (hämtad 2015-04-27)

Xinhuanet, *Senior Al-Shabaab intelligence commander surrenders in Somalia*, 2015-03-30, http://news.xinhuanet.com/english/2015-03/30/c_134110897.htm (hämtad 2015-04-13)

Muntliga källor

Abdirahman Adan, Mahad, polischef i regionen Baidoa, samtal i Baidoa 2014-10-27

Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014

Chaufför 1, samtal i Mogadishu oktober 2014

Chaufför 2, samtal i Mogadishu oktober 2014

Internationell organisation (A), samtal i Baidoa oktober 2014

Internationell organisation (C), samtal i Mogadishu oktober 2014

Internationell organisation (D), samtal i Nairobi oktober 2014

Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014

Internationell organisation (F2) samtal i Nairobi oktober 2014

Internationell organisation (J), samtal i Mogadishu oktober 2014

Internationell organisation (K), samtal i Baidoa oktober 2014

Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

Internationell organisation (N), samtal i Mogadishu oktober 2014

Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

Internationell organisation (O), samtal i Mogadishu oktober 2014

Internationell organisation baserad i Nairobi, e-post 2015-04-20

Kellet, Paul A, Colonel (Retd) och Political Security Adviser, EU Somalia Unit, samtal i oktober 2014 samt e-post 2014-12-03

Ledare för paraplyorganisation för minoritetsgrupper i Baidoa, samtal i Baidoa oktober 2014

Lokal NGO (G), samtal i Mogadishu oktober 2014

Lokal NGO (R), samtal i Mogadishu oktober 2014

Lokal NGO (S), samtal i Mogadishu oktober 2014

Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

Äldste från Mogadishu (2), samtal i Mogadishu oktober 2014

Förkortningar

AMISOM	African Union Mission in Somalia
ASWJ	Ahlu Sunna Waljamaa
AU	Afrikanska Unionen
IOM	International Organization for Migration
JIA	Juba Interim Administration
NGO	Non-governmental Organization
SFG	Somali Federal Government
SNAF	Somali National Armed Forces
NISA	National Intelligence and Security Agency
SW3	Interim South-west Administration
SWI	Interim South-west Administration
SW6	South-west Administration – six states
TFG	Transitional Federal Government
UNDSS	United Nations Department for Safety and Security
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
Unicef	United Nations Children's Fund
WFP	World Food Programme

Bilaga 1 – Karta

2015-03-23

SOMALIA - olika aktörers inflytande över territorium

